46րդ ՏԱՐԻ | ԹԻՒ 352 | Կ. ՊՈԼԻՍ, 1902 ՅՈՒՆԻՍ 8/21 | ՇԱԲԱԹ | 14 ՌԷՊԻՒԼ ԷՎՎԷԼ, 8 ՅՈՒՆԻՍ 1318

JOURNAL ARMÉNIEN
MANZOUMÉI-EFKIAR
38, Grand' Rue de la S-Porte, 38
CONSTANTINOPLE

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Թ. ԳԱՅՍԷՐԵԱՆ
ՈՐՈՒ Կ'ՈՒՂՂՈՒԻ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
38, Պապը Ալի ճատտէսի, 38
Խմբագրութեան ուղղուած գրութիւններ ետ չեն տրուիր։

Մանզումէի Էֆքեար

ՀԱՅԱԹԵՐԹ ԱՌԱՒՕՏԵԱՆ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ, ԳԻՏԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

منظومهٔ افکار
ارمنیجه یومی و سیاسی غزته در
ادارهخانه‌سی: باب عالی جاده‌سنده نومرو ۲۸

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

	Տարեկան	Վեցամսեայ
Պոլսոյ համար	80 ղշ.	50 ղշ.
Գաւառներու համար	108 »	60 »
Արտասահմանի համար	25 Ֆր.	13 Ֆ.

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ
Մէկ անգամի համար, տողը 5 ղրուշ,
Մէկ անգամէ աւելի ծանուցմանց համար մասնաւոր պայմաններ։

10 ՓԱՐԱ — "ՄԱՆԶՈՒՄԷ,, ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԷՆ ՕՐ ԱՐՇԱԼՈՅՍԻՆ — 10 ՓԱՐԱ

ՕՐՈՒԱՆ ՄՏԱԾՈՒՄՆԵՐ

ԿԱՄՔԻՆ "ՆԱԳԱՐԱԹ"Ը

Ամառը հետզհետէ կը յառաջանայ, օդերը կը տաքնան, օրերը քանի՛ երկարին՝ մարդ այնչափ կը թուլնայ և անընդունակ կը դառնայ աշխատելու։ Մինչդեռ պէտքերը, ծախսերը նոյն համատուութեամբ կը բազմապատկուին. վասն նոր հագուստներու պէտքը զգալի կը դառնայ, գոնէ Կիրակնօրեայ պտնիկան պտոյտ մը իր անհրաժեշտութիւնը կը չեշտէ, միրգերը իրենց այլազան պէսպիսութիւնով ու հրապուրիչ փայլով մրցումի կ'ելլեն իրարու հետ, ելակը՝ այն անմահական պտուղը որ՝ միմիայն Վոսփորի գիւղերուն մէջ կ'աճի, կը գէշ՝ կ'անցնի կեռասը, բալը, ծիրանը, վարունգը, տանձը որոնք սակայն մինչեւ այսօր իրենց բարձր գիները չեն հաճած խոնարհիլ, քանի որ Ռուսիան և ուրիշ եւրոպական երկիրներ կրկնապատիկ գիներով խլելու պատրաստ են զանոնք մեր ձեռքէն։

Հարուստին համար խնդիր չէ ո՛չ տաքը, ո՛չ գործելու անընդունակութիւնը, ո՛չ ալ միրգերու սղութիւնը, միջնակարգ դասակարգը սակայն շատ կը նեղուի ամէն տարի այս եղանակիս մէջ ուր ընդհանուր [illegible] կը տիրէ առեւտրական հրապարակին վրայ, սկսեալ ամենամեծ վաճառականէն մինչեւ համեստ խանութպանը։ Ամարանոց երթալ անկարելի է անոնց համար, ո՛չ ալ նիւթական ընդարձակ կարողութիւն ունին որ գոհացնեն ամրան ամէն պահանջները, ինչ ընեն ուրեմն մարդիկը այս երկար օրերու անգործութիւնը անցընելու և բնական ծախսերն հայթայթելու համար։

Անհաւասարակ չահեկան հարցում մը որուն ուղիղ պատասխան գտնել դժուար է գործնական մտքի տէր մարդու համար։ Նախ ըսենք թէ ինչ կ'ընեն գործի տէր մարդիկ երբ ընդհանուր դադարը սկսի հրապարակին վրայ։ Դասակարգ մը կայ որ առատ նարտ կը խաղայ մօտակայ սրճարաններու կամ նոյնիսկ իր խանութին մէջ, ուրիշ դասակարգ մ'ալ առտուընէ մինչեւ իրիկուն պօչպօղազութիւն կ'ընէ դրացի խանութպաններու խումբի մը հետ, իսկ երրորդ դասակարգն ալ կը քնանայ նստած տեղը չարունակ մրափելով։

Ժամանցի այս երեք եղանակներով է որ [illegible] շրջանը կ'անցընեն մեր միջնակարգ առեւտրականները, չաբերը, առանց երբեք խորհելու որ իրենք ալ միւս հարուստներուն նման պիտի կենային ամարանոց երթալ, եղանակին աճեցնելիքները վայելել, դրամի տէր ըլլալ, եթէ քիչ մը բարի նախանձ ունենային ուրիշներու յառաջդիմութեան վրայ և աշխատութեան կենսատու որդը կրծէր իրենց սիրտը։

Ինչ ըսել է խաղով, պօչպօղազութիւնով, քունով ժամանակ սպաննել, երիտասարդ մը կամ չափահաս մարդ մը ինչո՞ւ լճացած ապրի, ինչո՞ւ միտքը չզգնեցնէ, ինչո՞ւ յառաջդիմութեան վրայ չի խորհիր։ Կը կարծէ՞ք որ հարուստ ըլլալ լոկ բախտի արդիւնք է և կամ մասնաւորներու մենաշնորհուած։ Քննեցէ՛ք անգամ մը ինքնօգնութեամբ հարստացողներու անցեալը, ուսումնասիրեցէ՛ք անոնց բարձրացումի եղանակը, պիտի տեսնէք որ անոնցմէ հարիւրին ինըսունը ինը չէ թէ մինակ բախտին բերմունքովը, այլ իրենց բուռն կամքովն ու գերմարդկային աշխատութիւնով ձեռք բերած է այսօրուան նիւթական նախանձելի կացութիւնը։

Ամէն մարդ ալ մեզի չափ կը ճանչնայ այն աղքատ զաւակները որոնք առանց պաշտպանի ու դրամագլուխի հրապարակ ինկած, ու այսօր, օրինակ առնուած, պատկառելի անձնաւորութիւններ են։ Եթէ համեստութիւններ վիրաւորելէ չզգուշանայինք, կրնայինք աւար ցանկը դնել հոս մեր այն մեծ մարդոց որոնք իրենց գործերու զաւակն են։

—Ի՞նչ ըրին ասոնք, ինչպէս յաջողեցան այսչափ հարստութիւն դիզելու։

Ծոյլերը, լճացած, բթացածները շատ պատասխաններ ունին ինքնօգնութեամբ հարստացողներու նկատմամբ։ Անոնցմէ ոմանց կծծի ածականը կուտան, ոմանց ագահ, ոմանց համար չնչքեանէ է կ'ըսեն, իսկ ոմանց համար ալ «անոր ըրածը ես չեմ կրնար ընել» կը պատասխանեն ու կը շարունակեն իրենց սովորական անհոգութիւնն ու անուրջահայեցութիւնը։ Իսկ չարախօսելէ զգուշացողներ ալ, «անոր բիանքօ մը զարկած ըլլալու է» կը յեղյեղեն և կամ «անիկայ այս ինչ գործէն աղէկ ստակ շահեցաւ»։ Մինչդեռ չեն խորհիր որ իրենց մէջ ալ ամէն օր պատրաստ է բիանքօն, բայց չեն գիտեր գործածել զայն ու օգտուիլ անկէ։

Էմին Էօնիւ Շթայնի վաճառատան առջեւ մուճակ ծախող երիտասարդ մը տեսայ ասկէ երեք տարի առաջ՝ ամրան հեղձուցիչ տաքի մը ուր ամէն մարդ կեանքէն զզուած շուք տեղ մը կը փնտռէր զովանալու համար. անցուդարձն ալ նուազած էր այնչափ բանուկ պողոտային վրայ օրուան տաքին պատճառով։ Երիտասարդը մուճակներու այլազան տեսակները սակառին մէջ շարած՝ կէս օրուան արեւին տաքուն՝ մայթին առջեւ առանց հովանոցի կանգնած, ձեռքի թղթէ ձագուկով մուճակներուն փոշին կ'առնէր անընդհատ ու կերկերուն ձայնով մը.

—«Թերլիքլէր վա՛ր», կը պոռար, անմիջապէս ցած ձայնով մենախօսելով «հայտէ պիր տահա՛» և դարձեալ կը շարունակէր «Թերլիքլէ՛ր վար», ու յետոյ կրկին «հայտէ պիր տահա»։

Հակառակ մարդուկին կոչերուն, յաճախորդի նշոյլն իսկ չկար, բայց անիկա չէր յուսահատեր ու կը շարունակէր իր սովորական յանկերգը։ Շթայնի խանութին առջեւ կանգնած ապակեփեղկի լաթերը դիտելով հանդերձ, Թերլիքճին կ'ուսումնասիրէի և չէի կրնար խելք հասցնել ինքնիրենը ցած ձայնով կրկնած «հայտէ պիր տահա»ին։ Հետաքրքրութիւնս այնչափ առաջ տարաւ զիս որ ստիպուեցայ մուճակ մը սակարկել մարդուն հետ ու որուն հարցուցի թէ «հայտէ պիր տահա»ն ինչու կը կրկնէր։

Երիտասարդը քիթին տակէն խնդաց այս հարցումիս և խոր հառաչ մը արձակելով,

—Ախ էֆէնտի, ըսաւ, չէք գիտեր ինչ ծանր գործ է առտուանց մինչեւ իրիկուն ամրան տաքին ձմրան բուքին, բաց օդին մէջ ոտքի վրայ կանգնիլ ու անընդհատ պոռալ, մանաւանդ երբ առեւտուրն ալ նուազ ըլլայ և շահն ալ քիչ. յուսահատութիւնը կը պատէ զիս շատ անգամ, բերանս բանալ չեմ ուզեր, ո՛չ իսկ յաճախորդ հրաւիրել, այնչափ կը կոտրի սիրտս, բայց ինչ ընեմ, միթէ յուսահատելով, քէն ընելով գործ առաջ կ'երթա՞յ, դրամի պէտք ունիմ, իրիկունը չորս զաւակներս, կինս հացի կ'սպասեն, անոնցմէ [illegible] պիտի կերակրէ զանոնք, ուստի [illegible] բռնած եմ ինծի որ երբ իրարու վրայ շատ անգամ «Թէրլիքլէր վար» պոռամ, անպատճառ յաճախորդ մը կուգայ, չյուսահատելու համար կը քաջալերեմ զիս հայտէ պիր տահա կրկնելով, որպէս թէ այս անգամ ալ որ կանչեմ, յաճախորդը պիտի գայ անպատճառ։

Սքանչացայ մարդուն ինքնօգնութեան նոր ձեւին վրայ ու վճարեցի մուճակին համար պահանջած գումարը։ Անցած շաբթու կրկին տեսայ նոյն այն Թերլիքճին, բայց այս անգամ ո՛չ փողոցին մէջը. խանութ մը բռնած էր, ուր իր սովորական աշխատասիրութեամբ շարունակ կ'զբաղէր փոշիները մաքրելով ու յաճախորդ հրաւիրելով։ Տասը տարի ետք երբ մեծ վաճառական մը ըլլայ Թերլիքճին, պիտի զարմանա՞ք. իմ մասիս, ես մեծ հաւատք ունիմ այն մարդուն վրայ, և գիտեմ որ այն ատեն պիտի գտնուին անամիտներ ըսելու համար թէ «ան ալ ո՞վ էր... տասը տարի առաջ [illegible] Թէրլիք կը ծախէր։ Այո՛, տասը տարի առաջ աղքատ էր, բայց հիմա զուտ իր աշխատութեամբ խաներ կը կառուցանէ։

«Մանզումէ»ի ընթերցողներէն քանինե՜ր արդեօք իրենց ապագան կորսնցուցած են, միմիայն անոր համար որ «հայտէ պիր տահա» կրկնելու քաջութիւնը չեն ունեցած. արդեօք ի՞նչ օգտակար գործերու, աշխատութիւններու ձեռնարկած ու կէս ճամբան ձգած ենք. կը ճանչնամ տասնեակներով երիտասարդներ որ նոր լեզու մը սովրիլ սկսած են, բայց քանի մը օր աշխատելէ ետք կորով չեն ունեցած «հայտէ պիր տահա» կրկնելու, եւ լքած են այնչափ աշխուժով սկսուած գործ մը։ Առեւտրական հրապարակէն յուսահատ մեկնած են շատ մարդիկ առջի անյաջողութիւններէն պարտասելով, մինչդեռ եթէ քիչ մը տոկունութիւն ունենային, եթէ իրենց եսին կարեւորութիւն տային, ապահովապէս ամէն դժուարութեան պիտի յաղթէին ու այս տաք օրերուն փոխանակ չաղակրատելու, նարտ խաղալու կամ պուչ պուչ յօրանջելու, բարեկեցիկ վիճակի մը տիրացած պիտի ըլլային ու իրենց ընտանիքներով պիտի վայելէին ամրան զուարճութիւնները։

Ո՛վ անգործութեան զանգատողներ, քիչ մը ոյժ տուէք դուք ձեզի, նոր միջոց մը խորհեցէք առաջդիմելու կամ ձեր անձին արժէքը բարձրացնելու համար, ժամանակ սպաննելու նիւթ մի՛ փնտռէք, այլ ձեր ժամանակը օգտակարապէս գործածելու եղանակներուն վրայ մտածեցէք։ Հաւատացէ՛ք, վստահ եղէ՛ք որ ոսկիի գանձեր կան ձեր գլխուն մէջ և դուք պարապ տեղը դրամի կարօտը կը քաշէք։ Ամէն հասակի մէջ օգտակար բան մը կրնայ սովրիլ մարդ, նոյն իսկ խանութպանները իրենց պարապոյ ժամերը կրնան գործածել ինքնօգնութեամբ նոր նոր ուսումներ, լեզուներ սովրելու։ Դասագրքերը այնչափ խնամով պատրաստուած են հիմա որ, մարդ առանց նեղուելու, դիւրութեամբ կրնայ սովրիլ ո՛ և է լեզու կամ ուսում, և անգամ մը աշխատելու տենչը մարդուս մէջ բոյն դնելէ ետք, ա՛լ յաջողութիւնը ապահովուած է անոր համար։

Այս յօդուածը կարդալէ անմիջապէս ետք վճռեցէք առաջ անցնիլ, մարդ ըլլալ, դիրք գրաւել և այս ձեր սրտաբուխ փափագը կամաց կամաց պիտի պսակուի։ Բարի թելադրութիւնները մի՛ արհամարհէք, մարդ շատ անգամ ուրիշի մը մէկ բարի խրատէն կ'ազդուի և կը ձեռնարկէ գործի մը որ իր ամբողջ ապագան կ'ապահովէ։

ՃԱՆՉՈՒՈՐ ԴԷՄՔԵՐ

ՀՐԱՆՏ ԱՍԱՏՈՒՐ

[Բ. ԵՐԿՎԵՑԵԱԿԻՍ ԼՈՒՍԱՆԿԱՐ 10.Ը (1)]

Պետրոս Ադամեանին ամէնէն շատ խօսուած միջոցներուն, (ափսո՜ս, կենդանութեանը երբեմնակի, իսկ մահուընէն յետոյ՝ գրեթէ բնաւ), հոգեվարքին և «վերջուելու»ուն ատենները ըսել կ'ուզեմ, Բերայի էն չնորհքով լուսանկարիչը անոր պատկերը ցուցադրած էր չքեղ շրջանակով մը։ Օր մը, Եուքսէք Գալտըրըմէն անցնելուս, այլանքով դիտեցի հայ Մունէ-Սիւլլին ուրիշ դիրքով մէկ կենդանագիրը, քըրբէիկ լուսանկարչատան մը ապակեփեղկին վրայ, խումբ մը դէմքերու մէջ դրուած։

Այս պարագան ցոյց տալու ի դէպ էր կարծեմ, Հրանտը գրանկարել փորձած սա պահուս, փոյթ չընելով որ ինէ առաջ Զօհրապ, այդ արտակարգ համբաւ հանած գրանկարիչը, ատոր [illegible] քաշած ըլլար իր սիրելի «Բըլէէն»՝ «Մասիս»ի մէջ։

(1) Գ.ը հրատարակուած այլուր։

Չեմ գիտեր ինչո՞ւ ենթական գոհ չէր մնացեր ատ պատկերէն, ուր անձին թէ՛ դիրքը (pose) չակուած էր և թէ ձիրքը չեչտուած։ Պատկերի մը չհաւնիլը [illegible] կոտրելէն կը հետեւցուի. Հրանտ նոյն բանը ըրաւ, թերթը ետ դարձուց կտրուկ ու կծու նամակով մը։ Արդեօք էվէ՞լ [illegible] կար մէջը, սա միւս նէվզիէ [illegible] որ մէյ մը գիտուելով կ'եղծանի, մէյ մըն ալ դողով։ Դիտումը անուն ունեցողներուն քով փնտռել, դողը՝ համբակ եղողներուն։

* *

Որո՛ւ որ հարցունէք, — մանաւանդ Բերայի մէջ, — կը ճանչնան Ժագ Ասատուրը. Հրանտի եղբայրն է անիկա։ Լաթով մը ծածկէ դաշնակին մատները, վրայէն ուզած կտորը կրնայ քեզ զարնել անվրէպ ճարպիկութեամբ մը։ Կը յիշեմ միւս եղբայրն ալ, կրտսերը, երբ Ռոպերթի մէջ իր աւարտական ճառը կ'արտասանէր ձայնի այն անկաշկանդ շեշտով՝ ուրկէ ամբարուած ուսմունքին վայե՛լ հպարտութիւնը կ'արտացոլար։

Հրանտ իր ջուխտ հարազատներուն, արուեստագէտին ու հրապարակի մարդուն քովիկը, պիտի մնայ այն համեստ, ներհուն անձնաւորութիւնը որ պարծանք է Բանասիրութեան մէջ՝ և պանծանք՝ «Հայ լեզուն կոկելու գործ»ին մէջ, (որուն ութիւնով բառը դեռ չեմ իմացեր)։

Ծնած է 1862 օգ. 10ին, Պոյաճըգիւղ։ Ուրիշ կերպ չպիտի կրնայի սկսիլ, եթէ ես ալ ծնած ըլլայի... Այվազեան։

Դեռ պատանի, մարդաւիլ մը եկած վրան՝ պերեւեչտներուն մրցումը տեսնելով և հասակին սլացքը, այն ինչ այն տարիքին մէջ ուր մենք, համատի տղաքս, աղջկանց և երեկոյթներու քղանցքէն չէինք բաժնուեր, անիկա Բարիզ անցած է մա՛րդ պատրաստուելու համար։ Առ Եղիա իր նամակէն հատուած մը առա.

. . . «Ստիպուած էի մարտ մղել
«ինձ սպառնացող անհամար հրապուրանաց. յանկարծ ետ ուզեցի դառնալ, դառնալ խաղաղութեան գիրկը,
«զոհելով ուսումն ու ապագայն, այլ
«Տանուպէ չոգենաւը յառաջ կը խիզախէր
«և անիւին անձնիւր շրջանը կը հեռացնէր զիս ծննդավայրէս...»։

Պատանին կրցաւ դիմագրաւել Բարիզի թոյն փորձութիւններուն, որովհետեւ տոկուն էր նկարագիրով։ Երբ մէկ կողմէ կ'իմանանք թէ ուրիշներ ինչերնի՜ն վրայ տուած կը լքանեն այդ ոստանը, կամ դեռ կոկոն՝ կը թօշնին ու հոն կ'իյնան. ասիկէ՝ իր սուրբի պէս դարձը իր վրայի է՛ն աչքառու ձիրքերէն մին է թերեւս։

Իբր փաստաբան, խօսուած մէկը չէ եղած ցարդ որովհետեւ ոչ հացի կռիւը և ոչ ալ փառքի ետքը գրգռած են իր գործունէութիւնը՝ դատեր հետապնդելու։ Հապա ինչո՞ւ ուղեղը՝ իր ամէնէն խանդոտ շրջանին՝ տանէր պտըտցնել իրաւագիտութեան պէս վերտ ուսումի մը մանուածներուն մէջ, — պիտի հարցնէք։ Պատասխանը պարզ է, կը խորհիմ ես. ատով ուզած է փորձ ապրիլ կեանքի պատահական երեւոյթներու հանդէպ, ուրիշ բառով՝ պողպատէ ջուրէ մը անցնիլ իր դատողութեան նշդրակը։

Անոր համար է որ իր ոճին ու խօսքերուն մէջ կլլուած, անսայթաքելի բան մը կայ, և իր նախադասութիւնները քերականօրէն ճշգրիտ դրոշմ մը ունին. իսկ գրականօրէն՝ պարզութիւն մը զոր ուրիշներ ցամաքութիւն կը նկատեն, որովհետեւ պիտանիին, անհրաժեշտին միայն կը պատահին հոն, առանց որ և է պճնանքի և առանց պերճանքի։ Այսպէս, երբ դրող՝ բաւական եղական դէմք մըն է ինք, որովհետեւ ուշ ուշ կ'երեւայ՝ աղէ՛կ երեւալու համար, և հրապարակ կը նետէ նիւթեր որոնք քանի մը տարի հիննալու են գոնէ, . . . ուրիշները գրիչին երբ պատրաստ դրամագլուխ խորելու համար։ 900ի և 901ի ընդարձակ օրացոյցներուն ընդարձա՛կ ալ արժանիքը չը՛ պիտի ցայտէր դուրս ա՛յնքան պերճ և ա՛յնքան հով, եթէ նորը չիգար ի լոյս. այդ նորը, — ատ տարուան Տաղաւարհանինը, — կը խաւարի իր նախորդներուն քով։ Թէ ինչո՛վ կը խաւարի, Ալպօյաճեան մեզ հասկցուց իր երկայնահասակ Գրադատականով զոր քսան տող հայաթերթը վերջերս ներկայեց կտոր կտոր։

Իբր կենսագիր, իր ուղղութիւնը յանկութիւններ չունի նոյն սեռը մշակողներու ուղղութեան հետ, ատանկ բան չենք կրնար ըսել. սակայն իրենը կը տարբերի անոնցմէն, որքան որ կրնայ տարբերիլ Թուրինջը՝ սալորէն, տղամանը՝ strasէն, «Մեր վանքերը» ուսումնասիրութիւնը՝ «Հայ վանօրայք» յօդուածներէն։ Գաղտնիքը մեծ բան մը չէ, բայց հարկաւոր բան է. իր տքնութիւններուն և իր փնտռտուքներուն մէջ խղճահար եղած է և նօթեր հաւքած ատեն՝ հետեւութիւններու հետ իր անձնական կարծի՛քն ալ կաթեցուցած է։ Անանկ որ բանասէրի այս զգոյշ ու բեղուն ըղեղովը «Հանդէս Ամսօրեայ»ի ուղղութեամբ պարբերական մը վարելու ատակ է այս մարդը. իսկ զուտ գրական թերթ ... ատիկա նորէն կրնանք սպասել իրմէ, եթէ սակայն Սիպիլ հաճի իր գրիչին (ածականը դուք գտէք) աջակցութիւնը նուիրել իրեն։ Հաճի՛ ըսի, բայց ինչ հարկ ակնածութեամբ կարծիք յայտնելու, քանի որ այլ եւս կի՛նն է անոր։ Գեղեցիկ, ներդա՛շն միութիւն չիտակը։ Մեկոնին ու յամրկին փնջումն է ասիկա, օգտակարին հետ ֆանթէզիին բաղձիւսքը, որմէ կ'ակնկալուի ցայտքը բոյրի և տեսքի հրաշալիքներու. վասն զի ինչպէս որ պատմութիւնը ուսոյց մեզի Պերիկլէսի և գեղանին Ասպասիայի օրինակով, մեծ մարդերը իրենց համբաւէն շատ բան կը պարտին իրենց կեանքի ընկերներուն, երբ անոնք օժտուած ըլլան ոչ միայն ֆիզիքի այլ և իմացականութեան շնորհով։

Ըսին թէ կնոջը չինած քերականութեան մէջ պզտիկ չէ եղած իր դերը. երեւի մին պատրաստ ատաղձը եղած է այդ գործին, և միւսը՝ այն վարպետ բազուկը որ զգուշիւ լատերը լարած է և որ առջին թեւեր նետելով սիւներն է պնդած՝ շէնքը շնորհքո՛վ մէջ տեղ հանելու համար։ Նոր նոր հրապարակ ելածը (աշխարհիկ լեզուի քերականութեան վերջին մասը), նախորդներէն գերազանց բան մը ունի, հակառակ ծանօթի մը այն կարծիքին թէ աւելի բացառութեանց կը հանդիպինք հոն, քան թէ օրէնքներու։ ՑՈԼՔԵՐՈւն հետ, արուեստագէտի թամիկէ ելած այդ գրական գեղորին դիմաց, այս քերականութիւնը իր ճարտարապետական արժէքէն ոչինչ կը կորսնցնէ։

* *

Գանք բո՛ւն լուսանկարին։

Գեղեցիկ մարդ մըն է, պիտի ըսէին կիները Հրանտը տեսնելնուն, երբ մենք էրիկմարդիկս այդ կաղապարին վրայ թափուածներուն՝ սովոր ենք «վայելուչ մարդ մըն է» ըսել։ Հասակը և անձնիքը ինքզինքին [illegible] գիտցող մարդու պատկառելի բարձրութիւնն ու լայնքը պահած են. գլուխը սանկ մը՝ վարպետին գլուխը կը յիշեցնէ, Լապօռիին։ Խարտեաշ է մօրուքը, դէպի ծնօտները քիչիկ, թուշին վրայ ափ մը լեցնելու չափ առատ։ Հակառակ իր մեղ, կորովի կազմուածքին՝ այտերը տմոյն ցոլք մը պահած են, բայց այն մեղրամոմի հաճելի, փախած գոյնը զոր սիրող սիրտերը պաշտածնուն վրայ կը փնտռեն։

Ասատուր դէպի քառասունը իր լիալիր ժամանումին մէջ ամբողջ կերպարանքովը յայտնի կ'ըսէ թէ ծերի պէս անցուցած երիտասարդութիւն մը ունեցած է, որպէս զի առուգօրէն ողջունէ ալեւոյթը։ Կեանքը այս հայեցակէտով ըմբռնող կենդանի օրինակ Պէրպէրեա՛նն ալ ունինք. և ասիկա՝ —ինծի անանկ կու գայ՝ —չէ՛ թէ աշխարհիկ մարդու հասարակ ճաշակներուն համար, հապա երբ զօրավիգ ուսողական քաղցր պարապումներու։

Հագածը սեւ ռետենկոթ է մինչ, որ անոր թիկնեղ ուսերէն կ'իջնայ ու փորին կողմը կը գոգի։ Նայուածքը՝ հանդարտ, բարի, անժպիտ, ինչպէս փողոցը թունտիկ մը քալած պահուն, նաեւ տունը՝ երբոր խօսակցի։ Իր պահածէն նայուածքը, (այն՝ զոր լուսանկար հանելու ատեն ամէն անհատ տեսակ մը կ'ընէ), նո՛յնն է նորէն. ասիկա նոյնութեան կուսակից իր բնոյթէն բաւական բան կը խօսի մեզ։

Զօհրապ Հրանտի վրայով խօսած ատեն, «կարգի կանոնի սիրահար մըն է. —կ'ըսէր, — որ անհատականութիւնները կազմող ձեռներէցութեան ոգիին հետ խոտոր կը համեմատի»։ Զարտուղութիւնը կերպով մը յառաջդիմութիւն կը հասկնայ ինք։ Ներեցէք որ ես ալ ըսեմ. եթէ ատով կարելի ըլլար մարդկութեան՝ նետուիլ հանճարներու խոյանքին, ան ի՜նչ անկումներու, Աստուած իմ, հանդիսատես եղած պիտի ըլլայինք մինչեւ հիմա։ Այնուհետեւ կեանքի մէջ չի քալուած ճամբայ կա՞յ ինքնին, կ'ըմբռնեմ թէ ի՛նչ կը նշանակէ քիչ քալուած ճամբայ։ Ո՛ր բան կամ զարտուղութիւն է արդէն. մեր գրաբարին պատշաճեցնելով այս նիւթը, ինչո՞ւ անկանոն բայերու խոնարհմանցը, և բացառութիւն նկատուած գոյականներու հոլովմանցը մէջ երբեմն նոյնատիպ ձեւեր կը տեսնանք, ո՛ւր մնաց ուրեմն իրենց [illegible] կոչումը։ Անանկ չէ՞, Հայր Այտընեան։

ԹԷԼՕԴԻԿ

ՄԻՆԱ՛Կ ԻՄ ԳԻՏՑԱԾՍ

Մանզումէն, իր երէկուան թիւով, կը յուզէր Պատրիարքարանի մէջ հաստատուելիք արձանագրութեան տետրակին խնդիրը, չեչտելով սա շատ բանաւոր սկզբունքը թէ, այդ տետրակին հաստատումին հետ, պէտք է ճշտուին նաեւ անոր տրամադրած օրէնքները, և այդ օրէնքները գործադրուին «առանց մանանեխի հատիկի մը չափ զանցառութեան։»

Աւելորդ կը սեպեմ իմ կողմէ անգամ մըն ալ կրկնել երէկուան քրոնիկին մէջ ըսուածները, — որովհետեւ անոր մէջ ամէն բան ըսուած լմնցած էր, — մինակ ինչ որ կ'ուզեմ ընել հոս, պատմութիւնն է խեղճ մարդու մը. արկածներուն՝ պատմութիւն մը, որ հայելիի պէս ցոյց կուտայ թէ, մեր Պատրիարքարանի պաշտօնեաները ինչ տեսակ վարմունք մը ունին իրենց գործառնութեանց մէջ։

Սկսիմ պատմութեանս։

Կայ ինը տասը ամիս մը, Ամերիկա գտնուող ուսանող մը, — շրջանաւարտ Կեսարիոյ Ս. Կարապետ վանքէն, — Ամերիկեան գոլէճի մը մէջ ուսմունքը կատարելագործելու համար, Ս. Կարապետի վանքէն իր ստացած վկայագիրը ղրկած էր հոս իր ազգականներէն մէկուն, որպէս զի Պատրիարքարան ներկայացուելով, հաստատուի անոր վաւերական ըլլալը, և անգլիերէնի թարգմանուելով, Պատրիարքարանի դիւանէն կնքուած, ղրկուի Ամերիկա, ուսանողին կարելի դարձնելու համար գոլէժ մտնելը, իր կարողութիւնը ցոյց տուող վկայականին անգլիերէն թարգմանութիւնովը միայն, քանի որ ամերիկացի Բրոֆէսէօրները չպիտի սպասէին որ հայերէն գիտնային։

Ուսանողին այդ ազգականը, կը յիշեմ թէ երեսուն անգամ մը Պատրիարքարան գնաց, և չորս հինգ անգամ մըն ալ Ուսումն. Խորհուրդին, ամէն անգամուն ալ, իրեն եղած դատարկ պատճառաբանութեան մը պատճառաւ ձեռնունայն ետ դառնալով։

Այդ պատճառաբանութիւնները թուելէ աւելի, բաւականանամ միայն ըսելով որ, վկայականը դեռ չէ կնքուած, մարդն ալ յուսահատ, երբեմն կ'երթայ կուգայ, նորէն նոյն յետաձգումները, նոյն զանցառութիւնները. տղան անդին անհամբեր կ'սպասէ վկայականին, տարեշրջանները կ'անցնին, ու այս տխուր կացութիւնը կը շարունակուի ասանկ։

Ինծի հետ չէ՞ք ցաւիր դուք ալ կսկծանքով, երբ ըսեմ ձեզի թէ ասով երկրորդ տարեշրջանն է որ կը փախցնէ խեղճ ուսանողը, վկայականի մը վաւերացումին չնչին խնդիրին համար։

Ու ասիկա մեր Պատրիարքարանի պաշտօնեաներուն երեսէն։

Ու ասիկա՝ մինակ իմ գիտցածս։

Բէյ— Ա. Զ.

ԱՐՏԱՔԻՆ

ՍԱՀՄԱՆԱԳԼԽԻ ԽՆԴԻՐ ԱՆԳԼԻՈՅ ԵՒ ՖՐԱՆՍԱՅԻ ՄԻՋԵՒ

Հասարակաց Խորհրդարանին մէջ Երկուշաբթի օր երեսփոխան մը կարգ մը հարցումներ ուղղած է Մ. Չէմպըլէնի.

1. Ճշմարի՞տ է որ Ափրիկէի այն երկիրը, ուր, Ֆատր-Ալլահ, Ռապահի որդին, արշաւանք մը կատարած է, Ֆրանսական ազդեցութեան ներքեւ կը գտնուի։

2. Ո՞րչափ ժամանակ անցած է, սոյն արշաւանքին և Ֆրանսայի կողմէ ափրիկեցի Ֆատր-էլ-Ալլահի դէմ ուղղեալ յարձակումին միջեւ, բրիտանական հողին վրայ։

3. Բրիտանական հողին ո՞ր կէտին վրայ եղած են Ֆրանսացիներուն և Ռապահի որդւոյն ընդհարումները։

4. Արդեօք Անգլիա դիմում ըրա՞ծ է Ֆրանսայի, իր հողին սոյն բռնաբարութեանը համար։

Մ. Չէմպըլէնի պատասխանները սոյն հարցումներուն.

—Ռապահի որդւոյն արշաւանքը մինչեւ Քասէրի ուղղուած է, դէպ ի գերմանական սահմանագլուխը, ուր ֆրանսական և գերմանական ազդեցութիւնը կը սահմանուի։ Այս արշաւանքը տեղի ունեցեր է յուլիսի վերջերը, և պատերազմը, որուն ատեն մահաբեր կերպով վիրաւորուած է Ռապահի որդին, տեղի ունեցեր է օգոստ. 23ին։ Կիւպժու, այն տեղն է ուր բաղխումը տեղի ունեցեր է, անգլիական սահմանագլուխէն 120 միլ ասդին կը գտնուի։

Անգլիա այս խնդրոյն նկատմամբ ո՛ և է դիմում ըրած չէ ֆրանսական կառավարութեան, բայց նա միջոցներ ձեռք առած է գրաւելու համար Պօրնուն։

Երեսփոխանը կը շարունակէ իր հարցումները.

—Անգլիա մտադրութիւն ունի՞ դիմում ընելու այն արշաւանքին նկատմամբ զոր Ֆրանսացիները ըրած են անգլիական կալուածներուն վրայ։

Մ. Չէմպըլէն կը պատասխանէ.

—Պէտք է յիշել որ երբ անգլիական ազդեցութեան ներքեւ եղող բաժինը տարածուեցաւ Ափրիկէի այս մասին մէջ. Անգլիա բարոյական պարտականութիւն ստանձնած էր պաշտպանել դրացի երկիրները հրոսակներու և արշաւանքներու դէմ որոնք ծնունդ կ'առնէին անգլիական կալուածին վրայ։

Այն վայրկենին յորում խնդրոյ առարկայ եղող գործերը առաջ եկան Անգլիա այդ երկրին մէջ զինուորական կայան չունէր։ Այս պայմաններուն մէջ, թէպէտ Ֆրանսացի հրամանատարը Ֆատր-էլ-Ալլահը հետապնդելու գործողութեան մէջ յառաջ քալած է, հասնելով մինչեւ անգլիական կալուածը, հարկ չէ դատուած բարեկամ տէրութեան մը սոյն խնդրոյն նկատմամբ դիմումներ ընել։

ՄԱՀ

ՍԱՔՍՈՆԻՈՅ

ԱԼՊՐԷԽԴ ԹԱԳԱՒՈՐԻՆ

ԵՒ

ԿԵՆՍԱԳՐՈՒԹԻՒՆԸ

Սաքսոնի Թագաւորին վիճակին մասին, ամէն օր հրատարակուած բժշկական տեղեկագիրները թէպէտ ո՛ և է անմիջական վտանգ մը չէին մատնանշեր, սակայն բարւոքման ալ յոյս չէին տար. երէկ առտուան Տրէզտաէն քաշուած հեռագիրը Թագաւորին առողջական վիճակը կայուն ըլլալը յայտնելով տէրութեան խնամակալութիւնը իր եղբօր Ժօրժ իշխանին յանձնուիլը կը ծանուցանէր, թերեւս գուշակելով իր մօտալուտ մահը զոր գուժեցին երէկ ցորեկին եկող հեռագիրները։

Ալպրէխդ Թագաւորը ծնած է Տրէզտայի մէջ 1828 ապրիլ 15ին։ Ալպրէխդ երէց որդին է Եօհան Թագաւորին։

Իր ուսուցիչն եղած է բազմահմուտ պատմիչ բրօֆ. Լանկէն։ Իսկ զինուորական արուեստը ուսած է Սաքսոն զօրավար Մանկօլթէն։ Զինուորականութեան մասին ունեցած մասնաւոր յատկութեանը շնորհիւ 15 տարեկան եղած ատեն կանոնաւոր բանակին մէջ տեղակալ եղաւ։

Գիտութեանց նկատմամբ ունեցած չափազանց սիրոյն համար Պօնի համալսարանին մէջ գիտութեանց դասերուն ալ հետեւեցաւ 1848ին, Դանիոյ դէմ եղած պատերազմին մասնակցեցաւ։ Պատերազմէն վերջ ստացաւ իր քաջագործութիւններուն համար բազմաթիւ պատուանշաններ։

Իր այդ վիճակին մէջ շատ մը ճամբորդութիւններ ըրած է։ Երբ իր հայրը 1854ին ի գահ բարձրացաւ, ինքը սաքսոնական բանակին հետեւակ զօրաց հրամանատարն եղած էր Բ. կարգի զօրավար տիտղոսով։

1866ին մասնակցեցաւ ի նպաստ Աւստրիացւոց Աւստրօ-Պրուսական պատերազմին Ա. կարգի տիտղոսով։ Երբ այս պատերազմին հետեւանքով Սաքսոնիոյ թագաւորութիւնը Հիւս. Գերմանիոյ միութեան մէջ մտաւ, Պրուսիոյ Թագաւորը, Ֆրէտէրիկ Վիլհէլմ, Ալպրէխդ իշխանին յանձնեց ընդհ. սաքսոնական բանակին ընդհ. հրամանատարութիւնը, որ դաշնակցային բանակին 12րդ զօրաբանակն էր։

Իր այդ նոր պաշտօնով Ալպրէխդ իշխանը պատերազմեցաւ Ֆրանսայի դէմ։ Մէցի պաշարման ժամանակ, գերմանական Մէօզի չորրորդ բանակին մը հրամանատարութիւնը ստանձնեց, որ ատեն կռուեցաւ Մարէշալ Մաքմահոնի դէմ և յետոյ Բարիզի վրայ քալեց Բրուսիոյ գահաժառանգ իշխանին բանակին հետ միասին։

Մէօզի բանակը օգոստոս 30ին Պօմոնի մէջ Մարէշալ Մաքմահոնի յաղթելէ վերջ, սեպտ. 1ին եւս կատաղի ճակատամարտ մը մղեց զօրավար Տիւքռօյի դէմ, Նաբոլէոն Գ.ի անձնատուութենէն քանի մը ժամ առաջ։ Ֆրանսացւոց այս պարտութենէն վերջ երկու գահաժառանգ իշխաններ Բարիզը պաշարելու համար յառաջ խաղացին։ Ալպրէխդ իշխանը պաշարեց Սէնի աջ եզերքը, ուր գրեթէ պատերազմին բոլոր դժուարութիւնները ինք կրեց։ Երբ զինադադարը կնքուեցաւ, հրամանատարութիւնը ուրիշի մը յանձնելով ինք Գերմանիա դարձաւ։

Ալպրէխդ իշխանը իր հօր յաջորդեց 1873 հոկտ. 29ին։ Հետեւեալ տարւոյն սկիզբը Սաքսոնիոյ խորհրդարանը նոր Թագաւորին յատկացուց 290,000 թալէր եւս։ Իր օրով զինուորական, վարչական և տնտեսական բազական բարեկարգութիւններ եղան Սաքսոնիոյ մէջ։

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԸՆԴԾՈՎԵԱՑ ՆԱՒԵՐ. — Լոնտոնի մէջ հրատարակուող «Ուէսթմինիսթըր» 14 Թուակիր լրագրին ըստ ծին նայելով, Անգլիոյ մէջ «Հոլանտ» նաւուն ձեւով 5 նաւերու շինութիւնն աւարտելով, ծովը իջուցուած են, կ'ըսուի թէ յիշեալ երկու նաւերէն մէկ կամ երկու հատը Սփիթհէտ պիտի երթան, հոն յունիս 28ին տեղի ունենալիք ծովային զօրահանդէսին մասնակցելու։

ՃԱՊՈՆԻ ՆԱՒԱՅԻՆ ԶՕՐՈՒԹԻՒՆԸ. — Ճափոնի կառավարութիւնը որոշած է իր նաւային զօրութիւնը աւելցնելու համար, ամէն մէկը 15,000 թոնօ տարողութեամբ 4 մարտանաւեր, և ամէն մէկը 9900 թոնօ տարողութեամբ երկու մեծ յածանաւեր, և 5000 թոնօ տարողութեամբ 4 փոքր յածանաւորակ և 50 թորբիլ շինել։

Այդ շինութեանց ծրագիրը պատրաստուած է։ Յիշեալ նաւերուն շինութիւնը պիտի աւարտի առ առաւելն 1907 թուականին։

ԱՆԹԻԼԵԱՆՑ ԱՂԷՏԸ. — Ֆօռ մը Ֆրանսէն մայիս 30 թուակիր Մարսիլիա ղրկուած նամակ մը կ'ըսէ ,,Լէ տակաւին կը շարունակուի ժողովուրդին կըղզիներէն ելնելու գործողութիւնը։ Այս նամակ նորանոր զոհերու լուրը կու տայ։ Ֆօր տը Ֆրանսէն շատ մը անձեր գացած էին տեսարանը դիտելու և անոր լուսանկարը քաշելու, ամէնքն ալ ի կորուստ մատնուած են։ Սոյն վերջին զոհերուն մէջ կը գտնուին եղեր Մ. Տիւպուա, հարկահաւաք վարչութեան տնօրէնը, Մ. Մէլան, խորհրդարանին քարտուղարը, տեղակալ մը և այլք։

Մայիս 20ին, շատ մը աւարառուներ շնչահեղձ եղած են։ Երբեմն վտանգութիւն և քաղցութիւն կը ներշնչուի բնակիչներուն մէջ, բայց այդ ամէնը նշանակութիւն չեն ունենար, երբ նորանոր զոհերու պատճառներ երեւան կու գան։ Նամակագիրը կ'ըսէ թէ ամէն կողմէ օգնութիւնք կը հասնին։ Շատ մը դիակներ հետզհետէ կը հանուին, որոնց մէջ խափշիկներ ալ կը գտնուին եղեր։

Մայիս 25ին ժամ 4ին 5 մնացած երկու երկվայրկեան տեւողութեամբ արեւելքէն արեւմուտք երկրաշարժի սաստիկ ցնցում մը տեղի ունեցեր է։

ՄԱՐԹԻՆԻՔԻ ծերակուտական Մ. Ամէտէ, կիրակի իրիկուն Բարիզ գացեր և մեծ պատիւներով ընդունուեր է։

—Կաստըլօվիլ երեսփոխան Մ. Ժէբալտ-Րիշար, գաղթականութեանց նախարարին նամակ մը ուղղելով, պահանջած է որ առաջարկ մը պիտի ընէ Մարդինիկի թէ վարչական ճիւղին մէջ և թէ անտեսական կեանքին մէջ վերակազմութիւն մը մտցնելու համար։

ՈՂՋ ՄԵՌԵԼ ՄԸ. — Կալկաթաէն 17 յունիս թուականաւ քաշուած հեռագիր մը սոյն տարօրինակ դէպքը կը պատմէ որ տեղի ունեցեր է Պէնարսի մէջ։

Հնդիկի մը մեռելը խարոյկի վրայ դրած էին վառելու համար պրահմայական կրօնքին ծէսերուն համաձայն։ Երբ խարոյկը բռնկցուցին, յանկարծ կարծեցեալ մեռելը կանգնեցաւ օգնութիւն գոչելով։

Բոցերուն ջերմութիւնը մեռելը արթնցուցած էր իր թմբրութենէն։ Մեռելը անմիջապէս վար իջաւ խարոյկին վրայէն։ Բայց դժբաղդաբար իր ստացած այրուածքներէն քիչ վերջը մեռաւ։

ՍՊԱՆԻԱ. — Աստուրիոյ իշխանը չորեքշաբթի Մատրիտէն պիտի մեկնի Լոնտոն ներկայ գտնուելու համար թագադրութեան հանդէսին։

—Սպանիական կառավարութիւնը որոշած է Հավանայի մէջ դեսպանութիւն մը հաստատել։

ՊՕԷՐԱՍԷՐՔ. — Պրիւքսէլէն քաշուած 15 յունիս թուականաւ հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Պելճիգացի Պօէրասէրներու խումբ մը, խաղաղութեան կնքումէն առաջ որոշած են ի նպաստ Պօէրներուն աշխատիլ հակառակ Անգլիոյ և նոյն իսկ որոշած են այժմ ցոյց տալ այդ պօէրասիրութիւնը։ Սակայն կ'ըսուի թէ կառավարութիւնը պիտի ջանայ որպէս զի այդ գաղափարին հեղինակները չիրականացնեն զայն։

ԱՐՁԱԿՈՒՐԴ. — Թագադրութեան հանդէսներուն առթիւ Անգլիոյ Խորհրդարանը յունիս 25էն մինչեւ յուլիս 2 արձակուրդ պիտի վայելէ։

ԱՆԳԼԻՈՅ ՈՒԺԸ. — Տընիսըն գրնդապետը յայտարարած է թէ Ֆրանսայի, Գերմանիոյ և Ռուսիոյ նաւային զօրութեանց յաւելումին պատճառաւ Բրիտանական կղզիներուն, աւելի եւս յառաջացման կամ մրցման խնդիրը դժուարութեանց կը մատնուի, պատերազմական տեսակէտով։

Բրիտանական Թագաւորութիւնը, կ'ըսէ Տընիսըն, 50 միլիոնէ աւելի գրիւ ցորեն չարտադրեր այժմ, մինչդեռ առաջները, որ ատեն տակաւին երկիր այնքան բազմամարդ չէր 144 միլիոն գրաւ ցորեն կ'արտադրէր, և կը յաւէ ուրեմն պէտք է որ Անգլիա զօրացնէ իր ծովային զօրութիւնը թէ պատերազմական և թէ առեւտրական տեսակէտով։

ՈՂԲԵՐԳԱԿԱՆ ՀՈՎՈՒԵՐԳՈՒԹԻՒՆ ՄԸ. — Ապրիլ 23ին, երեկոյեան ժամը $8^{1}/_{2}$ին, Օրիորդ Մարի Վիզօքքա, 18 տարեկան դերձակուհի մը, վիրաւորուած էր կուրծքէն դանակի մը մխումով Եկեղեցւոյ փողոցի անկիւնէն Նէօյլի փողոցը անցած ժամանակ։

Աղջիկը, խճուղիին վրայ փռուած է անմիջապէս, երբ զինքը վիրաւորողը ի փախուստ կ'աճապարէր։

Հօկառակ ստացած վէրքին ծանրութեան, Օր. Մարի Վիզօքքա այսօր կատարելապէս իր նախկին վիճակը գտած է։

Աղջիկը վիրաւորող երիտասարդը, որ 23 տարեկան է և կ'աշխատէր տպարանի մը մէջ, և որ կը կոչուի Ալպէր Ժիրար, կը դատուի պատժական ատեանին առջեւ, վիրաւորողի և հարուածողի ամբաստանութեամբ։

Ամբաստանեալը հարցաքննութեան մէջ, խոնարհամտութեան ներքին զգացումով մը յայտարարած է լալով թէ՛ զարկաւ Օր. Վիզօքքան իր մէկ յուսահատութեան վայրկենին մէջ։

—Կ'ուզէի, ըսած է, ամուսնանալ Օր. Վիզօքքայի հետ.... Երբ իմացայ որ ամուսնութիւնը տեղի չպիտի ունենայ, յուսահատած էի և գլխ մեղադրող յանցանքը գործեցի։ Շատ կը ցաւիմ....։

Օր. Վիզօքքա, որ ճշմարտախօս, անկոտ և քաղցրաբարոյ աղջիկ մըն է, յայտարարած է թէ՛ եթէ իմ և Ալպէր Ժիրարի միջեւ եղած ամուսնութեան մը խնդիրը մերժուած է, անոր համար է որ իրեն մասին տրուած տեղեկութիւնները ապագաս չէին երաշխաւորեր։

Պաշտպան փաստաբանը ի պաշտպանութիւն ամբաստանեալին, դատարանին մէջ կարդաց այն նամակը զոր Ալպէր Ժիրար ղրկած է Օր. Վիզօքքայի իր ձերբակալութենէն 15 օր առաջ։

Ահաւասիկ այդ նամակին պատճէնը.

Բարիզ, 9 մայիս 1902

Սիրելի և պաշտելի փոքրիկ Մարիս,

15 օրէ ի վեր դուն արդէն պառկած ես հիւանդանոցի անկողիններէն միոյն մէջ. սիրելի կինս, ա՛հ սխալեցայ։ Հաւատայ որ այն որ քեզ սիրեց տակաւին կը սիրէ, կ'ընդունի՞ս որ արդեօք զքեզ դանակով մը կուրծքէդ վիրաւորողը վատասիրտ մըն է, և այդ վատասորտն ալ ես եմ։ Երբ կը մտածեմ թէ ես ոճրագործ մը եղայ, կը կսկծիմ և կը հարցնեմ ինքզինքիս թէ եղածները ճշմարի՞տ են։ Աւա՜ղ, իրողութիւնը ակնյայտ է, ես բանտն եմ քեզի զարկած ըլլալուս համար։ Ցիմար մըն եմ պարզապէս այժմ, և այս բանին հաւատա։ Զայրոյթ մը գլխս կը կրծէ անոր համար որ չպիտի կրնամ ներողամտութեանդ արժանանալ, անոր համար որ երես չունիմ և անոր համար որ դանակով մը զինուած վատաբար վիրաւորեցի զքեզ։ Ինչո՞ւ լքեցիր ինծի։ Ինչո՞ւ, ի՛նչ պատրուակով, ուխտադրժ, ինչո՞ւ մերժեցիր այն սէրը որուն ես յաւիտենական ըլլալը կը կարծէի։ Դուն էիր միակ յոյսս։ Դուն միայն գրաւեցիր սիրտս։ Քեզի համար միայն կ'ապրէի, և ինքզինքս առանձինն կը տեսնեմ քու այդ լքումիդ պատճառաւ։ Ո՛հ, ներէ ինծի, սիրելի Մարիս։

...Դուն պիտի բուժուիս քու վէրքերէդ, դուն նորէն լոյս աշխարհ պիտի գաս, դուն չպիտի ընկրկիս այն հարուածին ներքեւ զոր ես քեզ ուղղեցի։ Ո՛հ, ներէ ինծի, սիրելի Մարիս, ներէ, ծնրադիր կ'աղաչեմ քեզի, պայմանաւորեալ պարտքս ընկերութեան վճարելէ վերջ կ'ուզեմ վերադառնալ։ Կ'ուզեմ որ դուն իմ երջանիկ և սիրելի կինս ըլլաս։ Կ'աղաչեմ գլխս իմ խղճի խայթիս մէջ մի թողուր, որովհետեւ եթէ չարժանանամ ներողամտութեանդ, պիտի մեռնիմ ամօթէս ու վիշտէս։

Կ'ուզեմ յուսալ, սիրելիս, որ կանացի սիրտդ քեզի պիտի տայ այնպիսի ընթացք մը որուն համեմատ պիտի վերստին ապրիմ քու քով երջանկութեան յոյսով մը, որուն համար կ'ուզեմ ապրիլ, և ազատումէն վերջ, բոլորով սրտիւ գործի պիտի սկսիմ իմ վատասրտութիւնս քեզ մոռցնել տալու և զքեզ երջանիկ ընելու համար։

Բանտարկեալ
ԱԼՊԷՐ ԺԻՐԱՐ

Դատարանը Ալպէր Ժիրարի դէմ 6 ամիս բանտարկութեան վճիռ արձակած է։

Երբ Ժիրար արժանի պատիժը տանելէն վերջ բանտէն ելլէ, արդեօք երեւակայած ամուսնութիւնը տեղի պիտի ունենա՞յ. ի՛նչ կ'ըսէք։

ՖԷՐՏԻՆԱՆՏ ԻՇԽԱՆԸ. — Պուլկարիոյ Ֆէրտինանտ իշխանը մէկ կամ երկու օր Վիէննա պիտի մնայ։ Բայց տակաւին Ֆրանսուա Ժօզէֆ կայսեր չներկայացաւ։

ԹՈԼՍԹՈՅ. — Լէօն Թոլսթոյ կոմսին առողջական վիճակը բաւական գոհացուցիչ է։ Գրեթէ մարմնոյն բոլոր մասերը իրենց կանոնաւոր ընթացքը գտնելու վրայ են։ Ալ թիկնաթոռի վրայ նստելու սկսած է։

ՎԵՆԵԶՈՒԷԼԱ. — Վիլէմստատէն կը հեռագրուի թէ Վէնէզուէլացի ապստամբները յունիս 7ին յարձակեցան Լակուարայի վրայ։ Կառավարական զօրագունդերը ծովեզերքներէն, ամրոցներէն և «Միրանտա» մարտանաւէն ռմբակոծեցին խռովարարները։ Ապստամբները, որոնք 400 հոգի են, վերջապէս յետս մղուեցան, սակայն քանդեցին կամուրջ մը, որ երկաթուղիի գիծը դէպի Քարաքաս կը տանի և կտրեցին ֆրանսական ընդծովեայ հեռագրաթելերը։ Քարաքասի բնակչութիւնը պաշարուելու մասին մեծ վախի մէջ կը գտնուի։ Վէնէզուէլայի մէջ կացութիւնը վերին աստիճանի տագնապալից է։

ՍԵԼԱՄԼԸԳ ՌԵՍՄԸ ԱԼԻՍԻ

Տիւնքի ճիւմաա կիւնիւ Սէլամլըգ ռեսմը ալիսի Համիտիյէ ճամիի շէրիֆինտէ իճրա պույրուլմուշ տըր։

ՆԵՐՔԻՆ

ԿԱՅՍ. ԻՐԱՏԷ մը հրամայեց ամսաթոշակ յատկացնել և ճամբու ծախք տալ այս տարուան Չրջանաւարտ կրօնական այն ուսանողներուն՝ որոնք գաւառները մէտրէսէներու ու վարժարաններու մէջ ուսուցիչի պաշտօն պիտի վարեն։ Վեհ. Սուլթանը նաեւ Իր Կայս. մասնաւոր Արկղէն 1000 ոսկի շնորհեց այդ ուսանողներուն բաշխուելու համար։

ՀԻՃԱԶԻ երկաթուղիին ի նպաստ, Կրթական Նախարարութեան պաշտօնէութենէն 25,187 և Իզմիրէն 5,900 ղրշ. ղրկուած են յանձնախումբին։ Իսկ Գոնեայէն Գուրպանի առթիւ մորթուած ոչխարներուն մորթին գինէն 1,315 ղրշ. եւս եկած է, որով միայն ոչխարի մորթերէն $197,713^{1}/_{2}$ ղրշ.ի հասոյթ մը գոյացած է։

ՄԻԽԱՅԻԼՈՎԻՉ ՄԵՏ ԴՔՍՈՒՀԻՒՆ նկատմամբ Վեհ. Սուլթանին կողմէ ցոյց տրուած Կայս. բարձր համակրութիւնը և անոր Պոլիս գտնուած միջոցին ընծայուած պատիւները, բոլոր յոյն ժողովուրդին մեծ ուրախութիւն եւ գոհունակութիւն պատճառեր են, որովհետեւ, ինչպէս յայտնի է, Մարիա մեծ-դքսուհին՝ հելլէն Թագաւորին աղջիկն է։

ՕՍՄ. ՆԱՒԱՏՈՐՄԸ. — Թէրսանէի նաւարանին մէջ նոր շինուելիք յածանաւը պահպանակով պիտի շինուի, որով օսմ. նաւատորմին ամէնէն զօրաւոր յածանաւը պիտի ըլլայ։

Բ. ԴՐԱՆ ՄԷՋ. — Մաքսային վերատեսուչ Նազիֆ փաշա, առջի օր Բ. Դուռ երթալով տեսակցեցաւ բարձր. Մեծ-Եպարքոսին հետ։

—Հելլէն գործակատար Մ. Բօթէն ալ նոյն օրը տեսակցութիւն մը ունեցաւ բարձր. Մեծ-Եպարքոսին և արտաքին գործոց նախարարին հետ։

ՍԷԼԱՆԻԿԻ քարափին և նաւահանգիստին շինութեան աւարտումը մօտ, իսկ արեւմտեան նաւամատոյցն ալ գործածուիլ սկսած ըլլալով, յիշեալ քաղաքին Կայս. կալուածներուն վարչութիւնը կարեւորութիւն ստացած է։ Ասոր համար այդ վարչութիւնը «յանձնաժողով»ի մը պիտի վերածուի՝ Կայս. հրամանով, որուն նախագահը պիտի ըլլայ Սէլանիկի կուսակալ Հասան Ֆէհմի փաշա։

ՊԱՐՍԻՑ ՇԱՀԸ իր ճամբորդութեան ծրագիրը փոխած է, որով մինչեւ եւրոպական յուլիս 9 Քարլսպատ պիտի մնայ։

ՔԱՂԴԷԱՑԻՆԵՐՈՒ պատրիարքը յունիս 17ին Համ հասեր է։

ԹՈՒՐՔԻԱ ԵՒ ՅՈՒՆԱՍՏԱՆ. — Յունաստան բնակող օսմ. հպատակներուն տուրքի և մաքսի յապաւուած պարտքերը գանձելու համար, տեղին օսմ. հիւպատոսին դիմումին վրայ Հելլէն կառավարութիւնը յատուկ պաշտօնեաներ դրած է օսմ. հիւպատոսին տրամադրութեան տակ։

ՌՈՒՍԻՈՅ դեսպան Մ. Զինովիէվ մօտերս արձակուրդով իր երկիրը պիտի մեկնի եղեր։

ՄԱՐԴԱՀԱՄԱՐԻ վարչութեան կանոնագիրը կը տրամադրէ որ ամուսնութիւնները ժամանակին չտեղեկագրող իմամներէն և ոչ-իսլամ հասարակութեանց հոգեւոր պետերէն կէս ոսկի դրամական տուգանք առնուի։ Արդ, զանազան կողմերէ հրահանգ ուղղուած էր թէ ծնունդները, մահերը և այլն չտեղեկագրող մուխթարները և այլն եթէ օրինական տուգանքը տալ չուզեն և կամ անկարող ըլլան, անոնց մասին ի՛նչ ընելու է, և եթէ բանտարկել հարկ ըլլայ, ո՛ւր բանտարկելու է։ Պետական Խորհուրդը նկատելով որ մարդահամարի նոր կանոնագրին 59րդ յօդուածին տրամադրութեան համաձայն բանտարկութեամբ կը պատժուին նոյն տուգանքը վճարել չուզող իմամները, հոգեւոր պետերը և այլն, իսկ նիւթապէս անկարող եղողները, պաշտօնական վաւերացումէ ետքը, զերծ կը մնան այդ պատիժէն, որոշեց ծանուցանել ամէն կողմ թէ մարդահամարի կանոնագրին այդ տրամադրութիւնը պէտք է գործադրել։

ԳՐՈՒԲԻ արագահարուած թնդանօթները փորձելու համար, Գնդ. Խուրշիտ պէյ և դեր-հազարապետ Նէճէտտին էֆ. Էսէն պիտի երթան։ Ասոնք պաշտօն ունին նաեւ քննելու Էրհարտ գործարանին թնդանօթները։

ՀԱՆՔ. — Տէտէաղաճի մօտ գիւղէ մը գտնուած արծաթախառն և կապարախառն պղինձի հանքին մենաշնորհը տրուեցաւ Օսմ. հպատակ Բէգրօ Սթաքօբուլօ էֆ.ի և ընկերներուն, պայմանաւ որ Կայս. Ֆէրմանին թուականէն սկսեալ մինչեւ երկու տարի, շահագործման ձեռնարկեն։ Այս հանքին զուտ հասոյթին $5^{0}/_{0}$ը Համազգային Անկելանոցին պիտի վճարուի, Դաղթականներու և Բ. Դրան գիւրութեանց անտուկներուն բաժիններէն զատ։

ՌԷԺԻԻ մայիս ամսուան հասոյթը եղած է 191,000 օսմ. ոսկի։

ԶՕՐԱՎԱՐ ՊԷՐԺԷ. — Բարիզէն եկած հեռագիր մը կ'ըսէ թէ Օսմ. Հանր. Պարտքի վարչութեան Նախագահ զօրավար Պէրժէ տեսակցած է արտաքին գործոց նախարար Մ. Տէլքասէի և ելմտական նախարար Մ. Րուվիէի հետ։ Զօրավար Պէրժէ ճամբայ ելած է դէպի Պոլիս։

ՕՏԱՐ ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆ. — Քարատաղի կառավարութիւնը «Տանիլօ» պատուանշանին Գ. աստիճանը նուիրած է Օսմ. պետութեան Նաբոլիի ընդհ. հիւպատոս Արամ էֆ.ի։

ՔԷՕՓՐԻԼԻԻ առջեւ Վարտարի վրայ շինուած կամուրջին բացումը անցած ուրբաթ օր կատարուեր է։

ԹԷՆՊԷՔԻՆԵՐԸ. — Մաքսատուրքը վճարուած և թէնպէքիի ընկերութեան մթերանոցներուն մէջ գտնուող, թէնպէքիի փաթոյթներուն վրայի մաքսային կապար կնիքները եթէ քակել հարկ ըլլայ, թէ քակումին և թէ ապրանքին տոպրակներուն մէջ դրուելու գործողութեան առկէց վերջը ներկայ պիտի գտնուին նաեւ մաքսային պաշտօնեաներ, որոնք ես ընկերութեան մարդոց հետ պիտի կնքեն ծրարները։

ԱՆԳԼԻՈՅ կառավարութեան վաճառականական ընդ. գործառնութեանց վրայ հրատարակուած պաշտօնական տետրակէն երկու օրինակ ալ Օսմ. կառավարութեան յանձնուած է անգլիական դեսպանատունին կողմէ։

ԱԽԸՐ ԳԱՊՈՒԻ ատաղձի գործատունին գործառնութիւնները ընդարձակելու համար 30,000 ոսկի դրամագլուխով «Գօմանտիթ» ընկերութիւն մը կազմուած է Մէհմէտ Րէուֆ, Մանիֆատէ Հաճի Հիւսէյին և Ժագ Հարոնաչի էֆէնտիներու և ուրիշներու ձեռքով։ Այս ընկերութեան նպատակն է ամէն տեսակ ատաղձ պատրաստել, ծախել և ամէն տեսակ շինութիւն ստանձնել։

ՆԵՐԿՐԱԳՈՐԾԱԿԱՆ և առեւտրական վարժարանին այն շրջանաւարտները որոնք երկրագործութեամբ և առեւտուրով կը զբաղին, Բէ-Տօ-Քի տուրք մը կը վճարէին, բայց նկատելով որ այդ անձերը շատ քիչ դրամագլուխով մը կը գործեն, անոնց օգնութիւն մը ըլլալու համար խնդրուեր է այդ տուրքը չընջել։ Խնդիրը խորհրդակցութեան առարկայ եղած է։

ՍԸՎԱԶԻ կառավարական անտառներուն մէջ այս եղանակին պատահած հրդեհներուն առաջքը առնելու համար, 4 հատ առժամեայ պահապան վարձուած է։

ԵՐԿՐԱՇԱՐԺ. — Էրզրումէն Յունիս 5 թիւով եկած հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ, նախորդ օրը երեք անգամ երկրաշարժի զօրաւոր ցնցումներ թէեւ զգացուած են, սակայն ո՛ և է վնաս չէ պատահած։

—Անցած չարաթ օր Գուշ Ատասիի մէջ երերաշարժի թեթեւ ցնցում մը զգացուած է։

—Նոյն իրիկունը Սէլանիկի մէջ ալ թեթեւ զօրաւոր ցնցում մը զգացուած է բայց վնաս պատահած չէ։

ՄԱՔՍԷ ՃԵՐԾ. — Միտիլլիի Այասոս գաւառակին մէջ հաստատուելիք ձիթաւիւղի գործարանին մեքենաները մաքսէ զերծ պիտի ըլլան։

ՕԴԵՐԸ ԵՒ ՀՈՒՆՁՔԵՐԸ. — Մայիս 25ին Այտընի մօտ, Սէրանքէօյի մէջ, տեղացած կարկուտով խառն անձրեւը հունձքերուն հարիւրին 40 վնաս պատճառած է։

—Մաղնիսայի շրջականերուն այգիները մինչեւ հիմայ շատ լաւ են, և գոհացուցիչ արդիւնք մը կը յուսացուի։

—Իզմիրի այգիները թէեւ ծաղկի սկիզբները ցուրտերէն բաւական վնասուած էին սակայն սկսած են դարձեալ ծիլել։

ԱՐՄՏԻՔԻ ՀՐԱՊԱՐԱԿԸ. — Նախընթաց օր շատ քիչ յաճախորդ ըլլալով առեւտուրը անշարժ էր և սա գիներով գործ եղաւ։

Ա. տեսակ ճերմակ $9^{3}/_{8}$. Ա. տեսակ խառն $11/11^{1}/_{8}$ Բ. տեսակ խառն $11^{1}/_{2}$ / $11^{3}/_{4}$ ղրշ. լիպրային վար։ Կարծր ցորենին գինը տեսակին համեմատ 29/30 փարայի ծախուած է։

Անատոլուէն եկած լուրերուն նայելով Էսկիշէհիրի և շրջականերուն բերքը անցած տարուընէ $^{0}/_{0}$20 /25 պակաս պիտի ըլլայ։ Գոնեայի մէջ անձրեւները ուշացած ըլլալով նոր հունձքը քիչ մը վնասուած է։ Այսու հանդերձ ամբողջ Անատոլուի բերքը անցած տարուընէ պակաս չպիտի ըլլայ, և քիչ մը անձրեւներու դեռ կարօտը կը քաշուի։

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐՈՒՆ ԳԻՆԸ. — Մանուցուեցաւ Կ. Պոլսոյ շրջակայ հեռագրական բոլոր կայաններուն թէ Էրէնքէօյի, Գարթալի, Մալթէբէի, Բէնտիքի, Կղզիներու, Մաքրիգիւղի, Պէօյիւք-Լիմանի, Էլմաս-Թապիայի, Բոյաղ-Գալէի, Գարաճաքէօյի, Քիլիոսի, Պօրուճխանէի, Չէյթունպուրնի, Անատոլը-Գավաքի և Մաճար-Գալէի կայանները Քաղաքապետութեան իրաւասութեանը ենթակայ ըլլալնուն համար այդ կայաններէն Կ. Պոլիս ու շրջակաները ղրկուելիք հեռագիրներու իւրաքանչիւր բառէն տասը փարա պէտք է առնել, ինչպէս նաեւ նահանգի մը երկու քաղաքներուն մէջ փոխանակուած հեռագիրները եթէ 20 բառէն վար ալ ըլլան դարձեալ 5 ղրուշ պէտք է առնել, իսկ անկէց աւելիին համար ամէն մէկ բառի 10 փարա։

ՄԱՐԹԻՆԻՔԻ աղէտեալներուն համար Պոլսոյ Ֆրանսական գաղութին կողմէ կատարուած հանգանակութիւնը փակուեցաւ։ Գումարը 11,252 ֆր. է։

ՔՈԼԷՐԱ. — Հեռագրական լուրի մը նայելով, Եէմէնի մէջ Սալիֆէն Զէնպիէ գացող երկու գործաւորներ քոլէրայէն բռնուեր են։ Քունֆուտայի (Ասիրի Նահանգիստը) և Տուքաթի մէջ ալ քոլէրա երեւան ելեր է։

ԼՈՆՏՈՆԻ մէջ անցեալները մեռած Մ. Ռալլիի կինը 1000 ոսկի նուիրեց Սաքըզի յունական վարժարաններուն։

ՏԱՐԱՓՈԽԻԿ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆ-

Մեր շնորհաւորութիւնները երկու խօսեցեալներուն և իրենց ընտանիքին։

ԱԶԳ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

Ի Սամսոն հանգուցեալ մհի. Յակոբ էֆ. Կիւտիկեանի յուղարկաւորութեան առթիւ փոխան ծաղկեպսակի 60 ղրշ. նուիրած է Հիւանդանոցիս Մեծ. Միհրան էֆ. Ընգապապեան։

(Կնքէ+)

Յօդուածագիրներէն կը խնդրուի թուղթին միայն մէկ երեսին վրայ կարդացուելիք մելանով գրել, տպարանական դիւրութեան համար։

ԲԱՐԻԶԻ ՊՕՐՍԱՆ

BOURSE DE PARIS

ԱՅՍ ԳԻՇԵՐՈՒԱՆ

20 Յունիս 1902

Ֆրանս. 3%	(3% Français)	101 77
Րէժի	(Tab. Turcs)	321 —
Գօնսօլիտ.	(R. Turque D.)	26 75
Երկաթուղի	(Lots Turcs)	115 —
Պանք. Օթ.	(Banque Ott.)	570 —
Թրանսվալ	(Transvaal)	151 —

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷՆ

Ժամանակէ մը ի վեր բաւական զարմանալի խնդիր մը յարուցուած է Վանի առաջնորդէին շուրջը, այնպէս որ այսօր օրաթերթ կ արդացողներէն զին-...

ՀԱՅ-ԲՈՂՈՔԱԿԱՆՆԵՐԷՆ

Բրիտանական նահանգային հոգեւոր ժողովին անդամակցող երէցներէ ոմանք իրենց եկեղեցիներուն նիւթական պէտքերը լրացնելու համար, նպաստ ժողովելու ելած և յաջող արդիւնք ձեռք բերած են։

—Պատ. Ֆիլեան, որ շրջուն քարոզիչ է Նիկոմիդիոյ գաւառին մէջ, Պատ. Յ. Ճինիլեանի հետ պիտի այցելէ այն տասներկու փոքրիկ եկեղեցիները որոնք հոգեւոր մշակներու կարօտը կը քաշեն։

—Արեւելեան որբանոցի տնօրէնը, այս վերջերս քիչ մը աւելի խօսիլ ու գրել տուաւ իր ու որբանոցին վրայ. Ժողովը նկատի առնելով այդ գծութեան վայրին խնդիրը, երկու անձեր Պրուսա ղրկեց քննութեան համար։

—Գաղատիոյ Հայ-բողոքականները, որ յարմար աղօթատեղիի մը պէտք ունէին, շնորհիւ Պատ. Հ. Օսեանի ջանքերուն, հիմա շէնք մը գնած են, ուր կրօնական պաշտօն կը կատարեն։

—Մարզուանի վաճառականներէն Պօղոս էֆ. Թօրիկեան, առեւտրական գործերով Պոլիս եկած է։ Հ.

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՍԻՊԻԼԷՆՈՐԹ, 19 յունիս.—Սաքսոնիոյ Թագաւորը մեռաւ իրիկուան ժամ 8.5ին։

ԲԱՐԻԶ.— Ֆրանսայի Ծերակոյտին մէջ, զինուորական երկու տարուան ծառայութեան վրայ վիճաբանութիւն կատարուած ատեն, քանի մը ատենաբաններ դէմ խօսեցան այդ առաջարկութեան։ Մ. Լամզէլլի ըսաւ թէ երկու տարուան զինուորական ծառայութիւն երբ հաստատուի, Ֆրանսայի զինուորական ոգին պիտի ոչնչանայ։ Պատերազմական նախարար Անտրէ զօրավարը սապէս պատասխանեց.—«Ֆրանսացի զինուորին համար միեւնոյն բանն է։ Մեր օրէնքները գերմանականէն աղէկ են և Ֆրանսական զինուորը գերմանականէն աւելի կ՛արժէ»։ Այս խօսքերը բուռն ծափահարութիւններով ողջունուեցան։ Վիճաբանութեան շարունակութիւնը վաղուան յետաձգուեցաւ։

—Երեսփ. Ժողովը 298 քուէարկողներու 199 քուէներով դեռ-ատենապետ ընտրեց Մ. Լոքրուան։

—Ֆոռ-տը-Ֆրանսէն կը հեռագրեն թէ ահագին փոթորիկ մը բոլորովին կործաներ է Պաս-Բուանթի մէկ մասը։ Մարդու զոհ չկայ։

—Ֆրանսայի առեւտրական նախարար Մ. Թրույեօ կ՛ուսումնասիրէ այն միջոցները որոնք անհրաժեշտ են՝ ամերիկեան, անգլիական ու գերմանական շոգենաւային Ընկերութեանց սէնտիքային հետեւանքներուն հանդէպ։

ՔԻԷՎ.—Պուլկարիոյ իշխանը այցելութիւն տուաւ Քիէվի մետրապոլիտին ու զինուորական բանակետղին. իրիկուան ճամբայ ելաւ դէպի Վարշավիա։

ՊԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ.—Ռուսիոյ պաշտօնաթերթը կը հրատարակէ կայս. այն Ուքազը, որով Պուլկարիոյ Ֆէրտինանտ իշխանը ռուսական 54րդ զօրագունդին գնդապետ անուանուած է։

ԼՈՆՏՈՆ.—Լորտ Սոլզպէրի առողջական վիճակը թեթեւապէս բարուքեցաւ։

—«Մորնինկ Բոսթ» գրոյց մը կը յիշէ թէ Քրոնեէ Պօէր զօրավարը որ Սէնթ-Էլէն աքսորուած է, Վէրէնիկինկ ղրկուեր և հոն մեծապէս աշխատեր է հաշտութեան կնքման։

—Քուպայի երկրագործները գործաւոր չունին, որով սովէ կը վախցուի։

ՀՌՈՄ.—Իտալիոյ նախկին նախարարապետ Բէլլու զօրավարը, բազմաթիւ անձերու և մամուլոյ պատերազմական նախարարին թախանձանքներուն հակառակ, որոշեր է թողուլ զինուորական ասպարէզը։

ՕՐԱՆԺ (Ալժէրիա).— Իւվէյրիէէն կը հեռագրեն թէ Հըղըր-էլ-Պաղրի անուն տեղը աւազակներ յարձակեր են ութ հոգիէ բաղկացած կարաւանի մը վրայ, անոնց ամէնքն ալ սպաննելով։ Ամիս մը առաջ նոյն տեղը հինգ հոգի սպաննուած էին։ Ֆէճի անուն տեղը աւազակները աւելցած են։

ՍԱՐՐԱՖԻՑԷ

ԳԱԼԱԹԱ ՊՕՐՍԱՍԸ

Էսհ. Ում. տիւն ազն. գաբ.	29—01½
» » էն երւքսէք	29—02½
» » էն աչաղը	29—01
Րումէլի չըմէն. ազնմ. գրնտ.	113—⅞
» » էն երւքսէք	114—
» » էն աչաղը	113—¾

ՊԱՆԳԱ ԱԳՍԻՕՆԼԱՐԸ

Րէժի ագսիօնը Օս. լիր.	—
Սիկարէթ Ա.	0—19
» Բ.	—89
Թրամվայ	5—37½
Ժուխանա	1—42
Օպլիկասիօն Թրամվայ	485—
Ասիւրանս	3—45
Փօրթօրասիօն	0—08.6
Գօմմէրսիալ	0—09.6
Լօրիօմ	73—50
Պանգ Նասիօնալ տը Կրէգ	421—
Թրանսվաալ	149—
Րըխթըմ Թաքվիլաթը	493—50
Անատօլը չըմ. ագսիօնը	10—75

ԱԳՉԷԼԷՐԻՆ ՖԻԱԹԸ

Օսմ. լիրասը 100 ղչ. տան	ղչ. բր.
Պէյազ մէճիտիյէ ֆարգը	108—06
Մէթալիք	102—
Ինկիլիզ լիրասը	110—10
Ֆրանսըզ ալթունը	87—27
Բօլ	90—
Գրէմից ալթունը	51—06
Գարպօն գայմէսի	8—57

ԵՎՐՕՊԱ ՊՕՐՍԱՍԸ

Լոնտրա 19 յունիս

Ինկ. էսհամը Ինկ. լիրասը	96—63
Օսմ. էհսամը գաբանտը	26—12
» » Բ	28—12
« » Գ	52—
Օսմանլը Պանգասը	12—75
Մըսըր Տույ. մութթահըտէ	108—
Պուլկար խաթիգրաղը	89—97
Գամպիօ Բարիզ 3 այ վատէ	25—37½
Թրանսվաալ	6—
Շարթրէթ	3—78

Բարիզ 19 յունիս

Ֆրնս էսհ. 3% ֆր.	101—87
Եէնի Օսմ. էսհամը գաբանտը	26—75
Րումէլի չըմէնտըֆէրի	115—
Օսմանլը Րէժիսի էսհամը	322—
» Պանգասը	571—
Գչիտի Լիօնէ	1054—
Իթալիա էսհամը	103—45
Բուիօրիթէ Թիւրք	—
Օսմանիյէ	—
Տուան Օթօման	526—
Սբանեօլ	81—97
Թրանսվալ	152—
Էժիբսիէն իւնիֆիէ	110—80
Շարթրէթ	98—

ԳԱՄՊԻՕ

Լօնտրա	110—17½
Բարիզ 3 այ վատէլի	22—80
Ֆիօրէն Մանտա	21—78

Վիէննա 19 յունիս

Լօնտրա իւզէրինէ գամպիօ	240—20
Րումէլի չըմէնտըֆէրի ֆր.	109—
Օսմանլը Րէժի ագսիօնը	294—

Պէրլին 19 յունիս

Րումէլի չըմէնտըֆ. (մարգ)	113—50
Լօնտրա իւզէրինէ գամպիօ	20—320

«ՄԱՆՉՈՒՄԷ»ՆԻՆ ԹԷՖՐԻԳԱՍԸ (49)

ՄԻՒՍԹԱՆԹԸԳԸՆ ԷՍՐԱՐԸ

ՄԻՒԷԼԼԻՖԻ

ՊԻԷՐ ՏԷԼԳՈՒՐ

Ջ.

ՎԱԼԻՏԷ ԻԼԷ ՆԸՇԱՆԼԸ

—Սիզէ սօնրա միւթալէամը կիւլմէն անլաթըրըմ, օ վագըթ սիզտէ պէն ֆիքրտէ պուլունաճագսընըզ։

—Լաքին նէ՞ եաբմալը։

—Ցիյնէ Մարի. տիւն ագչամ սէվկիւլիւմին թալէյի իգթիզասընճա տէրտէսթ խտլտինի իչինթարիմ անտէ,

ՀԱՖԹԱԼԸՔ

ՏԱԽԻԼԻՅԵԷ

Պուլղաայ վէ ուն էսմանընտան մէքթէպ բարասը Նամըլգա խմֆիֆա խռխլ. մէքդտէ օլան պինտէ պիր սգօնֆօնուն պունտան սօնրա ալընմամասը՝ Տէրսաատէթ Թիճարէթ, զըրաաթ վէ սանայի օտասընըն Թէքլիֆի ուզէրինէ, Թիւճճար Թարաֆընտան վատ օլունմուշ տըր ։

—Հալէպ վիլաեէթինտէ ։ սինինը սապըրգա վէ սէնէի հազըրա Թարիգը միւքէլլէֆիւէթի ճէզալալարը հագդընտաքի մուաֆիւէթ 318 սէնէսի նիհաեէթինէ գատար Թէմտիտ խռլմըշ տըր ։

—Պանտըրմա լիմանընըն ինշաաթ միւտտէթի իւչ սէնէ տահա Թէմտիտ օլունմուշ տըր ։

—Էճնէպի բօսթախանէլէրինէ վիրուտ խտէն Թէվգիաթը Սալթանաթը Սէնիյէ բօսթախանէլէրինէճ, իճրա իտիլէն պիլճիւմլէ մէվատտը Թէանիւտյանէնին Թէսէլլիւմինտէ այրը այրը Թէտգիգ իլէ պէրապէր, հէր մէքթուպըն աչըլտողընը իմա իտէր պիր հալ վէ շիւպհէյէ տաիր պիր չէյ կէօրիւլիւր իսէ, հէման Թալիմաթը մախսուսէսի ահքեամընա Թէվֆիգէն մուամէլէ իտիլմէսի իճապ իտէնլէրէ պիլտիրիլմիշ տիր ։

—Իտաիւ նամէ իլէ մուսթանթըգ գարարնամէսի պէյնինտէ մուվագգաթ պուլունսուն պուլունմասուն, գարարնամէյէ իթիրազ վուգուընտա, քէյֆիյէթին հէյէթը իթթիհամիյէյէ Թէվտիի իճապ իտէնլէրէ պիլտիրիլմիշ տիր ։

—Ամէրիգա մէչահիր աթըպպասընտան Տր. Սէն՝ կէչէն ճումաա կիւնիւ Համիտիյէ աթֆալ խասթախանէի ալիյէսինի զիեարէթ էյլէմիշ տիր ։

—Ուսուլը մուհաքեմաթը ճէզաիյէնին մատտէի մախսուսէսինտէ մէհաքիմ քէթէպէսինտէն ալընաճագ ճէզաի նագտինին պիլ մուհաքէմէ գարարը, մահքէմէ իլէ Թահսիլի՝ իճապ իտէնլէրէ պիլտիրիլմիշ տիր ։

—Անատօլու տէմիր եօլու իլէ Հայտար-Բաշաեա սէվգ օլունաճագ չավտարլարտան, պատէզին պուլղաայ Թարիֆէսի նիսպէթինտէ ուճրէթը նագլիյէ խռթիֆա օլունաճագ տըր ։

— Պէրաի Թէնէզզիւհ Գօնեաեա կիթմիշ օլան Ֆրանսա սէֆիրի հազրէթլէրի՝ չէհրիմիզէ աւտէթ իթմիշ տիր ։

—Ատանանըն Բոմանիեէ գազասընտա պիր եանկըն վուգու պուլարագ, 3 ֆուրուն 1 խանէ, 1 մաղազա, 2 գահվէ վէ 38 տիւքքեան եանմըշ տըր.

—Իսկէնտէրիեէ ճիվարընտա 2 գաթար միւսատէմէ իտէրէք, 3 քիչի Թէլէֆ վէ 5 քիչի մէճրուհ օլմուշ տըր.

—Էմվալը իթամ մէտեունլարընըն պիլա նաֆագա հապսլարը խուսուսընա ֆէրման պույրուլմուշ տըր ։

—Պու սէնէ մահսուլաթընըն տէրէճէի ֆէյզի Մալիյէ նէզարէթինէճ, Այտըն վիլաեէթինտէն սօրուլմուշ տըր ։

—Պէրզամա խարապալարընտա հաֆրիյաթ իճրասը իչուն Մ. Գօնիչէյէ վէրիլէն միւսաատէ 6 այ տահա Թէմտիտ իտիլմիշ տիր ։

—Այնթապ վէ Իսքէնտէրուն Թարաֆլարընտա զէլզէլէ օլմուշ տըր ։

—Ալմանիա իմբէրաթօրը հազրէթլէրինին էէվմը գուտուսլարը միւնասիպէթիյլէ, Թարաֆը էշրէֆը հազրէթը Բատուշահիտէն պա Թէլէկրաֆ պէյանը Թէպրիք պույրուլմուշ տըր ։

—Խալէճ Տէրսաատէթտէ վէ Գալէաեը Սուլթանիյէտէ պուլունան զըրհլը սիւֆնը Շահանէ Թէրսանէի Ամիրէտէ Թամիր իտիլէրէք, պունտան Թէսարրուֆ օլունաճագ մէպալիղ իլէ էէնի պիր գրուազէօր ինշասընա ֆէրման պույրուլմուշ տըր ։

—Թօփխանէ վէ Թէրսանէտէ եարըլան Թօպլարըն Զանագգալէտէ իճրաի Թէճրիւպէսի մագրուն միւսաատէի հազրէթը Բատուշահի պույրուլմուշ տըր ։

—Գըզըլարտա Թէնգիտաթը սըհհիյէյէ բիւաեէթ իտիլմէսի ֆէրման պույրուլմուշ տըր ։

—Սիրքէճի աօսթա շիւպէսի պինասը, զանէթ միւքէմմէլ պիր սուրէթտէ, եէնիտէն ինշա իտիլէճէք տիր ։

—Սիվաս վէ Հալէպ վիլաեէթլէրինին պազը մահալլէրինտէ զէլզէլէ օլմուշ տըր ։

—Իրան սէֆիրի Տէրսաատէթէ միւթէվէճճիհէն Գարլսպատտան հարէքէթ իթմիշլէր տիր ։

—Ճանիպը էշրէֆը հազրէթը Շէհրիեարիտէն Սագսօնիա գրալը հազրէթլէրինին խաթըրը խմֆիֆար պույրուլմուշ տըր ։

—Կրանտիւգ Ժօրժ Միխաիլօվիչ հազրէթլէրի, չէհրիմիզտէ կէօրտիւկիւ ասարը լիւթֆաթը հազրէթը Բատուշահիտէն տօլայը, Օտեսատան Թէլէկրաֆլա խաքփաի Շահանէյէ արզը շիւքրան էյլէմիշ տիր ։

—Վէլաաթը Բէյզամպէրի հիւրմէթինէ 88 մահպուս իլէ մէտեունէն մէվգուֆ պուլունանլարտան 15 քիչինին սէպիլլէրի Թախլիյէ իտիլմիշ տիր ։

—Սէրվէթը ումումիյէ վէ ահվալը իգթիսատիյէի մէմլէքէթ հագգընտա միւզաքէրաթտա պուլունմագ իւզրէ պիր գօմիսիօն Թէշքիլ օլունմուշ տըր ։

—1320 սէնէսի սալնամէի ումումիսինին Թապը խիթամ պուլմուշ, վէ պիր նուսխէի նէֆիսէսի խաքփաի Շահանէյէ Թագտիմ իտիլմիշ տիր ։

—Էֆրատը ինթիսապիյէի Շահանէնին Թէճհիզլէրինէ միւսաատէ օլունմասը լազըմ կէլէնլէրէ իչար օլունմուշ տըր ։

—Բումէլի Հիսարընտաքի Թէլէկրաֆխանէ, սահիլէ տահա եագըն պիր մէվգիտէ միւճէտտէտէն ինշա օլունաճագ տըր ։

—Բէրէսթէճիլէրտէքի տիւքքեանլարըն տէմիր վէ եա քիարկիր օլարագ ինշասընըն ուսուլ իթթիխազը մէրճիինէ իպլիղան իտիլմիշ տիր ։

—1902 սէնէսի Թէմուզ պիրինտէն սէնէ նիհաեէթինէ գատար, Թունատա քեաղըտ Սէնէ պօղազընտան կէչէճէք սէֆայինտէն 100ռէ 10 նիսպէթինտէ նօգսան րէսմ ալընաճագ տըր ։

—Ալմանիա սէֆիրի հազրէթլէրի 2 հաֆթաեա գատար մէէզունէն Ալմանիաեա կիտէճէք տիր ։

—Կէլէճէք օգոստոստա Պրիւքսէլտէ ինիգատ իտէճէք կէօզսիւզլէր գօնկրէսինէ, Մէքթէպը Թըպպիյէի Շահանէճէ մուզթէտտիր պիր մուալլիմ կէօնտէրիլէճէք տիր ։

—Սալթանաթը Սէնիյէնին Բէթէրսպուրկ սէֆիրի, կէչէն կիւն Զար հազրէթլէրի Թարաֆընտան գապուլ իտիլմիշ տիր ։

—Միւլթէզիմլէր անպարընտա Թօբլանմըշ պուղտաեըն հիյնը հաճզընտա այրըճա աէֆթէրէ հաճէթ օլմաեուպ, եալընըզ զապթնամէ Թանզիմի իլէ իքթիֆա իտիլմէսի Թահթը գարարա ալընարագ, իճապ իտէնլէրէ օ եօլտա Թէպլիղաթ իֆա իտիլմիշ տիր ։

—Մարաշ սանճագը միւտասարըֆու մումի մուավինի սապըգը Բաուֆ էֆէնտի իլէ Մէրաշ սանճագը միւտասարըֆու մումի մուավինի սապըգը Համտի պէյ էֆէնտի՝ մուհաքէմէ ալթընա ալընմըշլար տըր ։

—Զօրչէնպէ կիւնի ազլամը Ագսարայտա վուգու պուլան եանկընտա 25 պապ խանէ միւհթէրէք օլմուշ տըր ։

Պաղէլ խարապալարընտա միւհիմ պազը ասարը աթիգա քէշֆ իտիլմիշ տիր ։

—Գարահիսար բօսթախանէսինտէ վուգուա կէթիրիլէն սաւ իսթիմալաթըն Թէտգիգի իչուն, մէէմուրէյնը Թէվթիգիյէ սէվգ օլունաճագ տըր ։

—Չին մէմալիքինէ Իրան աֆիօնլարընըն իտխալը մէնն իտիլտիէինտէն, պու սէնէ աֆիօնլարըմըզըն Թէտէննի իտէճէճի մէմուլ իմիշ ։

—Բուսիա Զարը հազրէթլէրի՝ Կրանտիւգ Ժօրժ հազրէթլէրի հագգընտա իպզալ պույրուլան ասարը միհմաննիւվազիտէն տօլայը, զաթը Շէվքէթսիմաթը հազրէթը Բատուշահիյէ արզը շիւքրան էյլէմիշ վէ ճէվապէն, պիր Թէլէկրաֆնամէի Հիւմաեուն չէրէֆ քէչիտէ պույրուլմուշ տըր ։

Կրան տիւչէս Մարիա հազրէթլէրի հագգընտա իպզալ պույրուլան մասարը ճէլիլէի միհմաննիւվազի՝ ումում Եունանիլէրճէ մէմնունիյէթ վէ միննէթլէ Թէլագգը օլունմուշ տըր ։

—Ավուսթրիա միւթէֆէննինլէրինտէն Միւրէքքէպ պիր հէյէթ Արապ ճիվարընտա Թէտգիգաթը ֆէննիյէյէ պաշլամըշ տըր ։

Մաղնիսա Թարաֆլարընըն պաղլարը պու սէնէ ֆէվգըլատէ մահսուլ վէրէճէք հալտէ պուլունմագտա իմիշ ։

ԽԱՐԻՃԻՅԵԷ

ՌՈՒՍԻԱ.—Պազը գալէ բլանլարընը պիր տէվլէթը էճնէպիյէյէ սաթմըշ օլմագ իթհամիյլէ միւթթէհիմ պուլունան միրալայ Կրիմ 12 սէնէ քիւրէյէ մահքիւմ օլմուշ տըր ։

ՖՐԱՆՍԱ.—Բարլամէնթօ ազասընտան Մ. Էթիէն Պահրը Մուհիթը Աթլասի սէնտիգասը հագգընտա միւհիմ պիր սիւալ իրատ էյլէճէք տիր ։

—Ժէնէրալ Պօնալ մէքթէպը հարպիյէ նէզարէթինտէն ազլ վէ մէեմուրիյէթի միրլիվա Ժէնէրալ Լագրուաեա Թէվտի իտիլմիշ տիր ։

—Հարպիյէ նազըրը Ժէնէրալ Անտրէ խըրսըզլըգ ասքէրիյէնին 2 սէնէյէ Թէնզիլինէ էտասէն մուվաֆֆագաթ իթմիշ տիր ։

ԱԼՄԱՆԻԱ.—Ալզաս Լօրէնէ տաիր ֆըգրաեէ նըզամիյէնին իլղասը հիւքիւմէթը միւթթէֆիգէ մէճլիսի Թարաֆընտան գապուլ օլունարագ իմբէրաթօր հազրէթլէրինէ արզ իտիլմիշ տիր ։

— Գօնթ Պիւլօվա պիր նիշանէի Թագտիր օլարագ խասսա րէթպէ Հալգէր տաիր տիւլալայլըգը Թէվճիհ իտիլմիշ տիր ։

ԻԹԱԼԻԱ.—Իթալիա Վիէննա սէֆիրինին Թէգաիտ իտիլմէսի միւնասիպէթիյլէ, մէմալիքը էճնէպիյէտէ միւթէմէքքին Իթալիա սիւֆէրասընճա, Թէպտիլաթ իճրա օլունաճագ տըր ։

—Նիւզոէ 3 ֆաիզլի իսթիգրազ էսհամընըն իլք գըսմը քեամիլէն Իթալիատա գափաթըլմըշ տըր ։

—Թարինիյէէ նազըրը Մ. Բէրրինէթի՝ մէճլիսը աեանտա, Իթալիանըն իթթիֆագլարը վէ միւնասէպաթը խարիճիյէսի հագգընտա իզահաթ վէրիլմիշ տիր ։

ՉԻՆ.—Սիւֆէրա Թազմինաթը հարպիյէնին տէվլէթլէրէ սուրէթը Թէվզիի հագգընտաքի բրօթօգօլը իմզա էյլէմիշլէր տիր ։

ՃԷՆՈՒՊԻ ԱՖՐԻԳԱ. — Ժէնէրալ Պօթա Էվրօբաեա մուվասալէթինտէ, Մ. Քրիւկէրի ախիրէն ազա օլունան մուաէտէտին Թասրիքինի իչնա իթմէյէ մէճմուր իտիլէճէք իմիշ ։

—Պօէր ժէնէրալլարը մուասալէթինին ինիգատընա մուավէնէթինտէն տօլայը, Ժէնէրալ Քրինէրէ Թէշէքքիւր իթմիշլէր տիր ։

Մումաիլէյհիմ ժէնէրալլար, մուհարէպէ միւսապէլէյնինտէ իւանէ ճէմ իչուն, Էվրօբա վէ Ամէրիգա մէմալիքինէ սէեահաթ իտէճէքլէր տիր ։

—Ժէնէրալ Պօթա, Լօնտրաեա մուվասալէթինտէ գրալ Էտուարտ հազրէթլէրինին հուզուրընա գապուլ օլունմագ իսթիտասընտա պուլունաճագ տըր,

—Վէրէնինկտէ ազա օլունան պիր իթթիմատա Պօէրլէրէ մուավէնէթ իչուն, Թէվզիի մուգարրէր օլան 3 միլիօն լիրա հագգընտա միւզաքէրաթ ճէրէեան իթմիշ տիր ։

ՍԷՍԱՀԱԹԼԱՐ.—Ֆիլէմէնկ գրալիչասը հազրէթլէրինին զէվճը միւհթէրէմի բրէնս Հանրի Վիէննաեա միւվասալէթ իթմիշ տիր ։ միւշարիլէյհ գրալիչա վէ իմբէրաթօր Ֆրանսուա Ժօզէֆ հազարաթը արասընտա պիր միւլագաթ վուգուընտան պահս օլունմագտա տըր ։

— Եունան գրալը հազրէթլէրինին իւչինճիւ մախտումի օլուպ Լօնտրաեա կիթմէք իւզրէ, Բարիզտէ պուլունան բրէնս Նիգօլա իլէ Բուսիա կրանտիւչէսլէրինտէն Հէլէն հազրէթլէրինին նամիզէտլիքի իճրա իտիլմիշ տիր ։

—Ալմանիա իմբէրաթօրը հազրէթլէրիյլէ Վիւրթէնպէրկ գրալը վէ Պավիէրա նաիպի հիւքիւմէթի գօմթ Պիւսօվ Նօրէնպէրկէ կիթմիշլէր տիր ։

—Իմբէրաթօր Վիլհէլմ հազրէթլէրի Մօնագօ բրէնսի հազրէթլէրինի Բիէլ եարըշլարընա տավէթ իթմիշ տիր ։

—Ինկիլթէրա գրալը հազրէթլէրինին րէսմը Թէթթէվվիւճինտէ հազըր պուլունաճագ Ֆրանսըզ հէյէթը մէրախասասը՝ Պրէզիտէնտէն հարէքէթ իթմիշ տիր ։

ՀԱՐԷՔԷԹԸ ԱՐԶ. — Իթալիանըն Գաթանա չէհրի իլէ ճիվարընտա խաֆիֆ սուրէթտէ զէլզէլէ հիսս իտիլմիշ տիր ։

—Մարթինիքտէ Բէլէ տաղը եէնիտէն աթէշֆիշան օլմուշ տըր ։ Սբանիանըն Սիրագօզ պէլտէսինտէ զէլզէլէ օլմուշ իսէ տէ, Թէլէֆաթ եօգ տըր ։

—Մարթինիքտէ վէ Ֆաուն Մէլիլա պէլտէսինտէ չիտտէթլի հարէքէթը արզ վուգուա պուլմուշ տըր ։

—Ֆրանսանըն Պաս Թէրմանէ վիլաեէթի տախիլինտէ տէ խաֆիֆ սուրէթտէ հարէքէթլէր վուգուա կէլմէքտէ տիր ։

ԱՀՎԱԼԸ ՀԱՎԱԻՅԷ.—Սբանիատա ֆէվգըլատէ սօղուգ հիւքիւմֆէրմա տըր ։ Ճէնուպի Աֆրիգատա պուլունէթին չիտտէթլի օլտուղը վէ գար եաղտըղը! լօրտ Քինէր Թարաֆընտան իչար օլունմուշ տըր ։

ՄԱՐԹԻՆԻՔ. — Եանարտաղ խասարաթընըն մէճմուի 300,000,000 ֆր. Թագտիր իտիլմէքտէ տիր ։

ԳԱՀԹ.— Պու սէնէ Հինտիսթանտա գահթ չիտտէթլի պիր գըթլըգ օլմասընտան գօրգուլմագտա տըր ։

—Հինտիսթանտա քեան Պօմպայ ճիվարընտա գըթլըգ օլմասընտան գօրգուլուեօր ։

ՀԱՐԻՔ. — Ամէրիգատա քեան Շիգակօ չէհրինտէ վագը պիր խասթախանէտէն աթէչ չըգարագ, խասթալարտան պիր գըսմը աթէշլէր իչինտէ գալարագ Թէլէֆ օլմուշ տըր ։

—Պազրուտա 16 քէրէստէ իսկէլէսի միւհթէրէք օլմուշ տըր ։

ԹԻՃԱՐԷԹ ՎԷ ՄԱԼԻՅԷ.— Ամէրիգատա մահսուլաթ հալը միւսաիտտէ տիր ։

—Ֆրանսանըն 1902 պիւտճէսինտէ 339 միլիօն ֆրանգ աչըգ օլտուղունտան, Մ. Բուէէ պու աչըղը պիր իսթիգրազ ագտը վէ պիր Թէպլիլ մուամէլէսի իճրասը իլէ գափաթաճագ տըր ։

—Գլօնտայգ մատէնլէրինտէն 1902 սէնէսի զարֆընտա 150 միլիօն ֆրանգլըգ ալթըն չըգմըշ տըր ։

ԹԷԹԷՎՎԻՒՃ ՇԷՆԼԻՔԼԷՐԻ.—Գըրալ Էտուարտ հազրէթլէրինին ահվալը սըհհիյէսի պէրքէմալ օլուպ, գրալիչա հազրէթլէրի իլէ պէրապէր Վինտ Սօրտա արապա իլէ Թէնէզզիւհ իթմիշտիր ։ Տէվլէթլէր Թարաֆընտան կէօնտէրիլմէքտէ օլան հէյէթը մէրախասա հէր Թարաֆտան միւթթէհիի աղիմէթ պուլունուեօրլար ։

ԲԱԹՐԻԳԽԱՆԷՏԷՆ

Բաթրիգխանէ գարու քէհեասը Տիգրան էֆ.՝ կէչէն ճիւմաա էրթէսի կիւնիւ Ատլիէ վէ Մէզահիպ նէզարէթը ճէլիլէսինէ կիտէրէք, Բաթրիգ էֆ. հազրէթլէրի Թարաֆընտան Թէվտի իտիլէն պազը էվրագը նազըր բաշա հազրէթլէրինէ Թէսլիմ իթմիշ վէ բազար իրթէսի կիւնիւ տախի մագէյնը Հիւմաեուն ճէնապը միւլիւքեանէ պազ քեաթիպի պէյ հազրէթլէրինին հուզուրունա չըգմըշ տըր ։

— Էրզրումտա պուլունան Սանասարեան մէքթէպինին տիւէէ պիր մահէլէ նագլինտէն իսթիֆատէլէրի պօզուլաճագ օլա՞ պիր գըսմ էհալի նագլ մէսէլէսինին զուհուր վէ չաեինի առաջնորդա աթֆ իթմէքտէ վէ միւմաիլէյհէ գարշը կիւճէնմէքլիք կէօսթէրմէքտէ իմիշ ։

—Լօզանտա պուլունան Մաամ Վէրժին եազընտա մահէլը մէզքիւրտէ վէֆաթ իտէն զէվճի Օհան Պալտասարեան էֆէնտինին Թէզքիրը նամը իչուն, խասթախանէյէ 50 լիրա իհտա վէ խասթախանէ հէյէթը իտարէսի տախի միւթէվէֆֆանըն իսթիրհամը րուհը իչուն պիր աին իճրասընը Թէնսիպ իթմիշ տիր.

—Ախիրէն ավաթէթը խասրովանէլէրինտէն Բաթրիգ էֆ. հազրէթլէրինէ իհսան պուլունան Մուրասսա Օսմանի նիշանընը զիշանընտան տօլայը, Ս. Հայրապետ հազրէթլէրի բաթրիգ հազրէթլէրինի Թէպրիք իթմիշլէր տիր ։

—Զօրչէնպէ կիւնիւ Բաթրիգ էֆ. հազրէթլէրինին Թահթը րիեասէթլէրինտէ օլարագ, ագտը իճթիմա իտէն բաթրիգխանէ միւլթէթէլիթ մէճլիսինտէ մաատասընտա պուլունան մէսէլէլէրէ տաիր միւզաքէրաթ ճէրէեան իթմիշ տիր ։

—Էրզրումտա պուլունան Սանասարեան մէքթէպինի վալի պէյ էֆէնտի հազրէթլէրի զիեարէթ իտէրէք, կէօրտիւքլէրի ինթիզամտան վէ պախուսուս մուալլիմլէրտէն պիրի Թարաֆընտան ֆօթօկրաֆլարը ալընուպ, Թագտիմ իտիլմէսինտէն զիեատէսիյլէ մէմնուն օլմուշլար տըր ։

—Էտիրնէ մէրխասա վէքիլի Արսէն քահանայ Դիրձակեան էնիբէնթի սէպէպ իտէն իչպու վազիֆէտէն իսթիֆա իթմիշ տիր ։

—Տրամա վէ Կէօրիւճէ մէթրօպօլիտլէրի Տ. Ֆոթիոս վէ Տ. Խրիսոսթոմ էֆէնտիլէր՝ պէրաի վետա, Ս. Պատրիարք հազրէթլէրինի զիեարէթ իթմիշլէր տիր ։

—Պրուսա մէրխասասը Յովհաննէս սրբազան Արչարունի՝ Թէպտիլի հավա իչուն Տէրսաատէթէ կէլմիշ վէ բաթրիգ էֆէնտի հազրէթլէրի Թարաֆընտան Բօպէրթ Գօլէժ մէքթէպինին Թէվզիի միւքեաֆաթ րէսմինտէ հազըր պուլունաճագ իմիշ ։

—Սամսոնտան վուգու պուլան իշարա նազարէն, միլլէթիմիզ միւթէպէրանընտան վէ Թիւճճարտան Ցակոբ էֆէնտի կիւտիւկեան վէֆաթ իտէրէք, սէրվէթը մէթրուքէսինտէն 500 լիրասընը քիլիսէ վէ մէքթէպ նամընա Թէրք վէ Թէպէրրիւ իթմիշ տիր ։

—Միւսաֆիրէթէն չէհրիմիզտէ պուլունան ասպետ Բրանգալի վէ մախտումը՝ Բաթրիգ էֆէնտի հազրէթլէրինի զիեարէթ վէ միւշարիլէյհ հազրէթլէրի տախի մումաիլէյհիմաեա իատէի զիեարէթ իթմիշլէր տիր ։

—Պու բազար կիւնիւ Ս. Հարիսիմեանց տօն վէ Պէօեիւքտէրէ քիլիսէսինին էէվմը մախսուսը օլմագ հասէպիյլէ, Բաթրիգ էֆ. հազրէթլէրի՝ այնը րուհանի իճրասընա տավէթ իտիլմիշ տիր ։

—Քէչիչեան Մաունի էֆէնտինին Գայսէրիյէտէ Ֆէնէսէ քէօյու քիլիսէսինէ իհտա իթտիկի Մէրէէմ անա բէսմը՝ մէճլիսը րուհանիտէն քիլիսէտէ Թաալիգի Թաստիգ իտիլտիկինտէն, մահէլլինէ կէօնտէրիլմիշ վէ ։ լիսէ աեինինէճէ վուգու պուլաճագ մէրասիմին իճրասը Գայսէրի մէրխասասընա իչար գըլընմըշ տըր ։

—Սանասարեան մէքթէպինին Խարբուրթա նագլինի միւթէէզամին, Մալաթիատան Բաթրիգխանէյէ Թէքրար պիր Թահրիրաթ կէլմիշ տիր ։

—Գասթէմօնու քիլիսէսինէ իճրաի վազիֆէ իտէն Տ. Աստուածատուր քահանանըն ահվալը սըհհիյէսի սէպէպիյլէ պիթթապ քիլիսէ տինինի Թամիր մագսատըյլա պուլունտուղունտան Բաթրիգխանէտէն պիր բաբասըն կէօնտէրիլմէսի իսթիրհամ օլունմուշ տըր.

— Մասարըֆ Ֆրանսըզ լիսան մուալլիմ Յովհաննէս Կիւմիւչեան էֆէնտինին Մանչէսթըր ազգայինլէրինտէն պագըլարը 5 լիրա կէօնտէրմիշլէր տիր ։ Մումաիլէյհ զիեատէսիյլէ սէվտիւքի տէրսլէրինէ տէվամ իտէմէճէճէ հալտէ գէյտիվիզ պուլունմագտա տըր ։

ՄԵՐ ԻԶՄԻՐԻ ԲԱԺԱՆՈՐԴՆԵՐՈՒՆ

Կը խնդրենք Իզմիրի մեր մեծայարգ բաժանորդներէն, ինչպէս նաեւ գաւառներու մեր ամբողջ բաժանորդներէն որ ատանց Թերթիս արտօնատիրոջ ստորագրութիւն ու «Մանզումէ»ի պաշտօնական կնիքը մէկտեղ տեսնելու, վճարում չընեն ո՛ և է մէկի. ասպայմաններն զուրկ վճարումները բացարձակապէս անընդունելի են մեզ, ինչպէս քանի անգամներ ծանուցած ենք ։

Տէր և Տնօրէն
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՑԱՆԵՐԵԱՆ

)(215)(

ԹԵՐԹՕՆ «ՄԱՆԶՈՒՄԷԻ ԷՖՔԵԱՐ»Ի

ՔԱՍԻՄ

ԺԱՌԱՆԳՈՐԴԸ

ԱԶԳ ՏՈՀՄԱՅԻՆ ՎԷՊԱԳԻՐ

ԵՐՐՈՐԴ ՄԱՍ

ԺԳ.

Երկու կողմին համար ալ բացարձակ նորութիւն էր այս սեղանը, ո՛չ հիւրերը այս աստիճան պարզ, աղքատին սպասներով ճաշած էին, ո՛չ ալ Կատարեանները այսչափ փառաւոր ու ճոխ կերակուրներով իրենց սեղանը զարդարած էին ։ Տանտիրուհին Թէեւ դիւրակեացութենէ զրկուած՝ բայց ճաշակը չէր կորսնցուցած ու իր ձեռքերով պատրաստած էր կերակուրները ։

Հիւրերուն ախորժակը բացուած էր կարծես և կերակուրները մեծ հաճոյքով կը ճաշակէին. անոնց իւրաքանչիւրին պատրաստութեան վրայ նո՛ր նոր գովեստներ շնորհակալիքներ շռայլելով տանտիրուհիին ։

—Ա՛խ ըսաւ Ալիս, հիմա Կարապետ աղան հոս ըլլալու էր, ինչ սիրուն պատմութիւններ պիտի ընէր, ո՛րչափ պիտի խնդացնէր, բայց քիչ ատենէն մեր քով պիտի ըլլայ, հայրս երբէք իսկ հեռագրեց որ անմիջապէս հոս գայ ։

Կարապետ աղայի զաւակները քաջալերուելով Ալիսի ընտանի ձեւերէն, հարցումներ ուղղեցին անոր, իրենց հօր նկատմամբ և այս առթիւ կրկին խօսակցութեան նիւթ եղաւ ոսկերիչը որուն անունը բերան չէր առներ տիկինը ։

Ճաշէն վերջ քիչ մը եւս տեսակցեցան և օրիորդները չաբաթ մը ետք, Տագրեաններու բնակարանին մէջ տեսնուելու ժամադիր ըլլալով Կատարեաններուն հետ, մեկնեցան անոնց տունէն ։ Ճամբան երբ կառքը բաւական առաջացաւ.

—Ինչ տպաւորութիւն ստացաք Կատարեաններէն, հարցուց Ալիս ։

—Սքանչելի՛, պատասխանեց Ատրինէ, բարի, պարկեշտ մարդիկ, որոնք աղքատ ինկած՝ յուսահատեր են վեր բականգնելէ ։ Տարիներով առանձին ապրող ո՛ և է մէկը անոնցմէ աւելի ընկերական չի կրնար ըլլալ ։

—Այո՛, ես ալ ալ այնպէս տեսայ և չատ սիրեցի չիտակը, օրիորդը մանաւանդ, սքանչելի դիմագծեր ունի, ասա՛ղ որ մուացութեան ենթարկուեր է աղքատութեան վիչտին տակ ։ Ես չատ խեղճ կ'ենթադրէի զայն, բայց ինչ ուչիմ, խելահաս աղջիկ է. բնաւ չտեսութիւն չի կայ վրան, վստահ եմ որ Բերա փոխադրուելէ տարի մը ետք կատարելապէս պիտի յարմարի միջավայրին ու լիուլի պիտի արժեցնէ հօրը հարստութիւնը,

—Հապա՞ Արսէնը հարցուց Ատրինէ, անիկա՞յ ինչպէս կը գտնէք ։

—Միչտ նոյն բարի պատանին որ իրեն վայելուչ դիրքը գրաւելու համար ձեռնտուութեան մը կը կարօտի, մէկ խօսքով Կարապետ աղային արժանի ընտանիք,

Վահէ ալ դըուատիքով խօսեցաւ Կատարեաններու վրայ ու ճամբուն ամբողջ ուղղութեամբ չարունակ անոնց վրայ խօսեցան գրեթէ ։ Օր. Կատարեանի գեղեցկութիւնը արդարև Վահէի աչքին ալ զարկած էր, պատկերահանը մանրամասն ուսումնասիրութիւնը ըրած էր աղջկան դէ՛քին, որ սքանչելի կերպով կատարեալ էր իր ամէն մանրամասնութիւններուն մէջ ու արժանի իբր կաղապար ծառայելու ։ Ատրինէ աչքին ծայրովը դիտած էր Վահէն, և հասկցած էր որ անիկայ գաղտագողի կերպով աղջիկը կը զննէր, ուստի փափկութեամբ խօսք ուղղելով անոր.

—Ինչպէ՞ս գտաք օրիորդը, հարցուց. դուք արուեստագէտ էք, ձեր աչքերը աւելի խորաթափանց են ։

Պատկերահանը որ բնաւ այս նչանակալից հարցումին չէր սպասեր,

—Դուք ինձմէ աւելի ձեռնհաս էք գեղեցկութիւնները դատելու մասին, պատասխանեց. ես մինակ աղքատ աղջիկ մը տեսայ որ Թչուառութեան տեսարանի մը մէջ հրապուրիչ դիրք կրնայ ունենալ, անկէ անդին չհետաքրքրուեցայ իրմով ։

—Բայց չատ վարէն գնացիք, ըսաւ Ալիս. ինչ որ բնականաբար կասկած պիտի առԹէ մեզ, Թչուառութեան տեսարանի մը մէջ նկարուելէ ուրիչ բան չի՞ յարմարիր Օր. Կատարեան ։

Ատրինէ չկրցաւ ծիծաղը զսպել Ալիսի այս անկեղծութեան վրայ, որուն անմիջապէս պատասխանելով Վահէ,

—Ես նկարիչ եմ այն տեսակէտով կը դիտեմ ո և է բան ըսաւ. իսկ եթէ ուրիչ ինչ բանի աւելի յարմարութիւն ունի Օր. Կատարեան, ապահովապէս ինձ չիյնար անոր վրայ խորհիլ ։

—Սանկ սալօնի մը մէջ, ճոխ կարասիներով ու պատուաւոր հիւրերով շրջապատուած՝ չի՞ կրնար փայլիլ ։

—Ինչո՞ւ չէ՛, միԹէ սալօններու տիրուհիները մասնաւոր պատրաստուԹեա՞մբ ստեղծուած են, քանի որ այնպէս կը փափագիք, ես ալ կը բարեմաղԹեմ որ սալօնի մը տիրանայ, բայց նախ պէտք է քիչ մը քալել սորվի, ետքը յեղուն մաքրէ, չտեսուԹեան հոտը վրայէն հեռացնէ ու անկէ ետք սպասէ որ սալօնի մը մէջ ողջունեն զինք ։

Երկու աղջիկներն ալ սկսան փափկուԹեամբ՝ քաչքչել պատկերահանը որ անոնց երկուքին ալ կը հասնէր պատասխանելու, առանց զգալի ընել տալու Թէ, կը հասկնար անոնց Թագուն նպատակը ։ Երբ տուն վերադարձան, մանրամասնաբար պատմեցին իրենց այս անաեղի այցելուԹեան արդիւնքը ու եղական ճաշը ։

Տիկին Տագրեան որ արդէն չատ դժուարուԹեամբ արտօնած էր անոնց այցելուԹիւնը, երբ իմացաւ որ ճաշ ալ ըրեր են Կատարեաններու տան մէջ,

—Իրաւ որ դուք խելքերնուդ փըչածը կ'ընէք կոր, ըսաւ, հաչիւ չունի՞ք, ինչ ըսել է խեղճ մարդիկներուն տունը սեղան նստիլ, կարելի է հիւր ընդունելիք սպաս չունի՛ն ։

—Ալիս հօրեղբօր կնոջ այտերն համբուրելով,

—Ներէ՛ մայր, ըսաւ չփացած ձեւերով, ես առաջարկեցի որ ճաչենք, տնակը չատ հաճելի եկաւ, ինձ մաքուր, կոկիկ սենեակ մը, ասանկ աւուրԹ հազարէն մէկ հազիւ կը ներկայանայ. ինչ ընեմ չէի կրցեր զսպել զիս այս հաճոյքը վայելելէ, անգլիական բարքերու ազդեցուԹիւն է այս օրինակուԹիւններ գործել միչտ. մէկ մէկ օրէն միւսը չկրնար բոլորովին փոխուիլ ։

—Աղ'էկ զաւակս, բայց անպատճառ չատ ամչցան խեղճերը ։

—Արդէն մենք ալ անոր համար ճաչեցինք որ, յարեց Ատրինէ, աւելի ընտանեկան մեզ և չիտակը խօսելով, երկու կողմէն չատ գոհ մնացինք, մեր փոքրիկ տարիներով դաս առնելու է այն տիկինէն՝ խոհարարուԹիւն սորվելու համար, այնչափ համեղ կերակուրներ պատրաստած էր ։

—Ինչպէ՞ս համարձակեցաք, իրե՞նք հրաւիրեցին ։

—Այնչափ բարի և դիւրահաղորդ են որ, դուք ալ եԹէ տեսակցէիք պիտի համակրէք և վստահ եմ որ չատ պիտի չտեսնէք մեր այս ընտանուԹիւնը ։

Իրիկուան՝ հայրիկներուն ալ մանրամասնեցին օրուան այցելուԹիւնն և որոչեցին աջակցիլ, Կատարեաններու տեղափոխուԹեան գործին ։

(Շարունակելի)